

Fa tretze anys que va morir el forjador d'un món nou.

Als tres anys de la mort de Macià

En aquest tercer aniversari del traspàs del primer President de Catalunya, acut amb tons vius a la memòria de tots els catalans el record de l'home que omplí tot un quart de segle de lluita nacional contra l'hegemonia centralista.

Podem parlar de Macià sense la passió del neòfit que aboca a tot raig el seu entusiasme en la defensa d'un home o d'uns principis sense voler-los passar pel sedàs d'una autocrítica i podem parlar, també, sense la hipocresia del que dissimula una postura personal i ideològica hostil en els temps en què Macià no havia pres el relleu que li donaren els esdeveniments posteriors.

Vam conèixer Macià en els moments segurament més transcendents i més dramàtics de la seva vida, quan la immensa majoria de catalans no s'avenien amb la seva actuació essencialment revolucionària. Les seves consignes senzilles, el seu misticisme polític, trobaven un marc més apropiat entre l'oreig del camp que entre el brogit de la gran ciutat. Quan aquell gran conglomerat, aquella amalgama de forces disperses del 1906, va trencar-se pel mig, Macià, després dels èxits a ciutat, se'n tornà al camp i allí, entre camps de blat i oliveres, s'aferrà al seu illot i es mantingué, amb la mateixa consigna del 1906, fins, podríem dir, la seva mort.

Amb el triomf de la República i la seva renúncia al somni que havia acariciat — República Catalana —, la figura de Macià, conservant el seu mateix fons ètic, queda ja diluïda en el conservadorisme de l'home polític que es dona compte que ha assumit un deure feixuc: l'exercici del Poder. Jo crec sincerament que Macià, en aquella avinentesa, es va imposar un dels més grans sacrificis morals de la seva vida. No en va fou l'home moralment i ideològicament íntegre. El seu concepte tallant de la política, dels homes i de l'honor, els seus principis intel·lectuals d'un rigorisme fins malaltís, havien de reflectir en el seu interior d'una manera que no admetia rèplica, dictant-li el compliment d'un deure que per a ell havia d'ésser sagrat. Ell, Macià, que havia predicat, des del temps que abraçà l'ideari del catalanisme integral, la llibertat absoluta de Catalunya per a organitzar-se com a Estat lliure, havia de veure com, en un moment, la realitat li dictava inexorablement unes altres normes. I les va seguir. Si els nostres homes públics tinguessin el costum de deixar-nos, escrites, llurs confidències o llurs pensaments de cada dia, ben segur que ara podríem llegir, de Macià, una de les pàgines autobiogràfiques més apreciades.

El Macià que sorgia d'aquesta pugna íntima no era ja el mateix. Havia perdut, sens dubte, tot l'encís, tota la frescor de la primera hora, que li donaven la seva actuació de gran rebel i de gran visionari. Però Macià guanyava en densitat. D'aquella fita esdevenia l'esperança redemptora, el gran símbol de la petita burgesia, de la menestralia, que amb lleugeres excepcions no havia vist mai amb bons ulls les pre-diques totalitàries de Macià. De la petita burgesia i també, val a dir-ho, d'una part del proletariat encara absent de la seva missió classista. Macià, el nou Macià, amarat d'un humanitarisme que feia espurnejar els ulls de la multitud en aquella batalla per la llibertat restringida, va donar escalf a un gran partit polític que per molt temps fou l'eix de la política catalana.

Macià desapareixia en el moment en què ja se sentien les remors de la gran convulsió que havia de sotraguejar tot el país, en un capgirament immens.

«Jo he de dir — ha manifestat l'actual

President de la Generalitat en el míting de diumenge passat a Belles Arts — que l'E. R. C. el sis d'octubre s'aixecà ja per a evitar aquesta revolta.»

Ho creiem. L'ideari polític que l'Esquerra no podia enfrontar-se amb la gran convulsió que s'anava covant i abans que l'ofensiva de la púrria internacional, ressuscitant els temps contemporanis de Napoleó, no tractés de capgirar al seu profit tota l'estructuració econòmica del país, provava, com a mal menor, l'aixecament contra les avançades del gran cos d'exèrcit que mesos més tard s'havia de llençar al carrer i al camp. El sis d'octubre a Catalunya fou la darrera revolució de la petita i la més o menys gran burgesia republicana contra els apòis tradicionals de l'Estat medieval. Si la revolució hagués reeixit, la posició dels partits d'esquerra burgesa hauria estat immillorable a Catalunya.

Però si aquesta esquerra burgesa fou poruga de les seves realitzacions, tampoc no ha evitat tota la resta. La gran convulsió ha vingut i les dues grans forces que lluitaven des de feia temps per a obtenir l'hegemonia de la direcció política del país, els explotadors de tota mena i els explotats de tots els temps, s'han enfrontat en una lluita de vida o mort.

Tots els ressorts que feien moure amb una precisió admirable tots els governs de reacció, s'han aflluït de cop i volta; la vella concepció de l'Estat ha quedat convertida en pols, tota la vella economia està esmicolada i enmig de la fressa de la lluita armada sorgeix una nova construcció de grans línies, de grans proporcions que ja compta amb sòlids fonaments. Però, després de cinc mesos de convulsió mai vista a casa nostra, la petita burgesia té la cara esgrogueïda, té por. No deixa de tenir els seus motius. Quan el President Companys s'ha queixat més d'una vegada dels irresponsables que volen governar pel seu compte, de la necessitat d'acatar la disciplina del Govern de la Generalitat, si interpretava el pensament d'algú era de la petita burgesia que no podia trobar altre apoi en la seva defensa que el del govern legal. Però aquest, en molts punts ha fallat quan les idees noblement sentides i defensades han estat suplantades per l'arribisme més desenfrenat i l'afany de lucre més repulsiu. En nom de principis socialistes interpretats erròniament o d'una forma interessada, en alguns llocs, les incautacions de mercaderies a petits fabricants han estat, pura i simplement, espoliacions.

Precisament en un recull de les lleis, decrets i altres disposicions del govern bolxevic en el primer any de la Revolució, recull fet per Raoul Labry, membre de l'Institut Francès de Petrograd, es pot llegir una disposició de la «Comuna del Nord» de data 12 de juny del 1918 i signada per Kalinin que diu: «el comissariat de l'economia urbana de la comuna obrera de Petrograd anuncia que quinze dies després de la publicació d'aquesta disposició i abans del 25 de juny, tots els propietaris de botigues i tots els venedors ambulants, hauran de liquidar llurs mercaderies prèviament controlades i que s'esmenten a continuació.

Els venedors que no hagin tingut temps de liquidar llur existència han de presentar-la a l'oficina central on els serà pagada amb un augment del 10 per 100 sobre els preus corrents.»

En un decret del 14 d'agost del mateix any, dictant normes sobre requisos i con-

RAMON FABREGAT

(Passa a la pàgina 6.)

CONSIGNES

Productors i consumidors

Ja sabem que en la nova organització social tots hem d'ésser productors d'una cosa o altra, com més útil millor, i que la nostra utilitat productiva ha d'avaluar la nostra carta de ciutadania. La vella fórmula aquí no plora no mama o «quí no crida no sucça», encara dissortadament en vigor, ha d'ésser substituïda, si hem d'anar bé, per la nova consigna: «quí no produeix (podent fer-ho) no té dret a la vida».

Tot això està molt bé. Però el fet d'ésser tots productors no ens fa perdre altres condicions, algunes d'elles inseparables de la nostra existència. Per exemple: tots hem d'ésser consumidors. Si hom es pogués estar de consumir, us creieu que es consumiria tan sovint convertit en fragment de cua? Cal menjar, alimentar-se, nodrir-se; i no dic atipar-se, afatar-se, calar, endrapar o atracar-se, perquè aquestes expressions no m'agraden i aquests excessos ja han passat a la història. I això és només l'aspecte més important del consum, però no cal dir pas que no és l'únic. Cal anar vestit, si no abillat. En aquesta reraguarda tan lluitada d'uniformes ben pellats, quedem molt malament si no aneu almenys ben apedagadats.

Tot això és dit perquè algunes de les coses que s'han fet en la marxa collectivadora semblen indicar que hom oblida el consumidor que hi ha en cada productor. És difícil, per exemple, d'explicar la supressió del repartiment a domicili. Jo no hi sé veure sinó un allargament de cues i un augment dels sense feina. Si em diuen que el repartiment a domicili és un luxe, jo us diré que més luxe és la seva supressió, perquè en molts de casos resulta més cara. En temps de racionament, com els d'ara, el fet que cada botiga pogués conèixer bé els seus clients i llurs necessitats seria un ajut innegable. Que hi podria haver abusos? Evidentment, però no pas més que ara, i a més, la necessitat i la disciplina d'acordància dels horaris de venda? Cada rambla per ell i el comprador es torna mico.

Companys productors: recordeu que tots som consumidors. Si les modificacions que ens afavoreixen com a productors ens perjudiquen com a consumidors, ens podem trobar amb un vint per cent de guany i un vuitanta per cent de pèrdua: un complex econòmic-social més aviat desagradable. Penseu, encara, que la major part de les molèsties que això ocasiona perjudiquen les dones. Ara digueu-me si aquestes fermes i escarrassades companyes nostres mereixen que encara els compliquem la feina. I si ens convé que diguin que, una vegada més, els homenots espallen tot el que toquen.

C. A. JORDANA

Aquest número de MIRADOR ha estat passat per la prèvia censura

La U. G. T. i la guerra

Les organitzacions obreres pensen en la guerra. La Unió General de Treballadors de Catalunya ve realitzant una tasca remarcable en tots els aspectes que la guerra planteja. Els dos cartells que reproduïm són una mostra d'aquesta lloable activitat. Un d'aquests cartells fa la propaganda de l'exèrcit del poble i propugna per l'exèrcit

regular, única garantia que l'enorme i sagnant esforç que el nostre realitza, no ha d'ésser en va. L'altre es refereix a la necessitat d'acollir els refugiats de Madrid, aquells bons ciutadans i camarades que han d'abandonar les llars destruïdes per la barbàrie dels feixistes que volen venjar-se de la seva futura derrota destruint Espanya.

SENSE CORDIALITAT ANTIFEIXISTA NO HI HA VICTORIA POSSIBLE

EL CINEMA I EL TEATRE

SHAKESPEARE I EL CINEMA

«ROMEU I JULIETA»

Tots recordem encara la versió cinematogràfica del *Somni d'una nit d'estiu*. Doncs bé, la realització pòstuma del famós Irving G. Thalberg, mort fa molt poc de temps, va ésser un magnífic homenatge al gran clàssic anglès en portar al llenguatge el més dolç cantic d'amor de tots els temps.

Romeu i Julieta sembla que serà una d'aquestes rares excepcions que de tant en tant aconseguen donar-nos la tècnica americana, com a demostració de la seva poten-

cia en molts d'altres, el cinema pot donar-li major volada. Té mitjans prou grans per concedir-li un rigorosisme de continuïtat, que en el teatre ha de veure's reduït a un requadre, animat únicament per la falsa natura d'uns decorats més o menys esplèndids, però sempre — que em perdoni Talia — irreals i ficticis.

Tots els que han intervingut directament en aquesta gran aportació a l'art nou — prou potent i esplèndid — del cinema, sembla que

era una creació llegendària de la compilació de diverses obres populars, atribuïdes, a través del temps, a un sol nom... Sigui com sigui, jo — i com jo, crec que molts d'altres —, cada cop que llegeixi la glòria d'una estrofa de *Romeu i Julieta*, o recordi el famós «ésser o no ésser...» del príncep danès, el meu pensament volarà envers la figura, potser llegendària però grandiosa i sempre recordada, del gran geni anglès: William Shakespeare...

Norma Shearer, Leslie Howard, John Barrymore, Basil Rathbone y el director George Cukor, en una de les reunions preliminars per la filmació de «Romeu i Julieta», producció de Metro-Goldwyn

cialitat. No és possible que sigui d'altra manera. Les dades informatives que ens arriben a les mans en aquest mateix moment ens ratifiquen en el nostre criteri, format ja, a rel d'haver rebut les primeres noves.

Una important productora havia acollit un projecte laboriosament madurat i polit per un home que ja anteriorment i durant una rècula d'anys havia produït, com a selecció m'per l'ima, uns quants films, dignes i d'altre art, produït de la llum. I aquest projecte era — utilitzant els actuals i molt perfeccionats avenços del cinema — fer possible la incorporació al cinema d'un gran geni, de Shakespeare, realitzant amb tota l'atenció i estimació degudes la seva cèlebre obra *Romeu i Julieta*.

George Cukor — director també de *David Copperfield* de Charles Dickens — fou encarregat de dirigir aquesta gran producció, que des del primer instant tots es feien càrrec de la importància i dificultats que presentava en la seva adaptació cinematogràfica.

Norma Shearer i Leslie Howard varen ésser els dos protagonistes dels més famosos amants que pugui recollir mai més la pantalla. Però era imprescindible donar a cada personatge el seu actor, el seu artista adequat; i poder formar, en conjunt, el repartiment just que la qualitat de l'autor i l'obra exigien. I altres noms, de primera línia, es varen incorporar a la llista: John Barrymore, Edna May Oliver, Basil Rathbone, Reginald Denny, C. Audrey Smith i molts d'altres distingits actors foren cridats pels productors, i, junt amb un estol de gentes especialitzades en l'estudi de la literatura shakespeariana, fer conjuntament una sèrie de sessions, de canvis d'impressions abans de començar l'elaboració fatigosa i delicada del guió definitiu per rodatge.

Escometre la realització d'una obra de l'envergadura i importància de *Romeu i Julieta* porta un seguit interminable de dificultats, moltes d'elles nascudes de l'oposició, a primera vista petita i inexistente, entre el teatre i el cinema, tot i ésser aquest darrer, avui, parlat, millor dit, sonor...

Cal confessar que Shakespeare va donar al seu teatre un tan ampli moviment i diversitat d'escenaris, que les seves representacions han hagut de sofrir el càstig de moltes escapçades i supressions. En aquest punt,

han volgut posar-hi un caliu de superació. Així, s'entreveu, dins els seus comentaris de les pàgines d'un llibre interessantíssim, pulcre i luxosament editat, que recull les impressions dels realitzadors, tècnics i artistes, tots en agradable comunió d'idees i aspiracions d'art. Com que una producció que té aquestes característiques creiem que no pot defraudar-nos, prometem fer una revisió detallada i adhuc recollir alguns fragments interessants i destacats. Avui sols he volgut extreure una impressió particular i traslladar-vos després la mateixa impressió que jo he tingut que ens trobem davant d'un film netament artístic.

Adrian, dibuixant i projectista de figurins de vestuari, ha volgut justificar la seva actuació. Molt diferent, en aquesta ocasió, de l'habitual feina d'estilista de modes femenines. Potser també ha volgut dignificar amb una engruna d'art pur les obligades concessions a la multitud, que li exigeixen diàriament vestits llampants i enlluernadors en les cintes corrents. I descriu amb encert i entusiasme les fonts artístiques de què s'ha servit per a dibuixar els trajes, calçats i adhuc pentinats que ha dibuixat. Llenços de Gozzoli, Bellini, de Michel de Verona. Les més famoses pintures de l'època foren els seus guies. L'Anunciació de Fra Angèlic, també. De Michel de Verona coplà, d'Elis Esponsals, exactament, el vestit de núvia.

I fóra inútil dir que els americans, que tenen muntats els seus estudis per a producció en sèrie, a grans standards, si volen no els manquen ni diners ni mitjans de tota mena per a aconseguir-ho. I més si tenim en compte que es tracta de triar belleses d'ahir, i aquest ahir, aquest passat, riquíssim i policrom, de la romàntica ciutat de Verona, ha estat copiat dels tresors de la nostra vella Europa...

No sabem quan ni com podrem veure aquesta realització. Però tenim la convicció que encara trigarem molt de temps. No hem volgut, però, restar muts davant d'aquest fet, que creiem important en el calendari de la història del cinema: la incorporació d'una obra clàssica, plena de tendra, dolça i romàntica poesia, fruit magnífic d'un geni literari, com Shakespeare, a l'arxiu de celuloide, espill del món, que és el cinema...

Hem llegit unes ratlles que volien demostrar que Shakespeare no havia existit; que

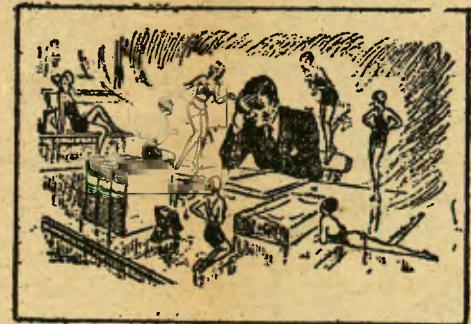
Es dones per això que, en tenir notícia de la perfecta versió aconseguida, tinc unes ganes irreprimibles de llançar les campanes al vol, esperant que la bona nova no es vegi després defraudada per la realitat d'un resultat poc falaguer o fill del desencert.

Ja sé que la meua obligació de comentarista consuetudinari m'obligava a parlar de les estrenes de la setmana, fer la ressenya de la que passa per les nostres pantalles, però m'ha semblat que complia també amb el meu deure mirant enllà, de portes enfora, posant els ulls una mica de cara al món, i al mateix temps següent el ritme genuí del cinema, que no pot tancar-se en un poble, en una ciutat. Ha d'exhibir-se en els més oposats punts del món, però prometo formalment que la propera setmana inauguraré un petit calendari d'estrenes locals, i amb això es marcarà una modificació en l'estructura de la nostra pàgina de cinema.

I, per a acabar, un contrasentit. Quasi gosaria dir un absurd. Vaig a acabar la meua nota d'avui amb unes paraules de Julieta:

«Si és lleial tot pensament i sincer el teu jo posaré als teus peus la meua sort [amor, i arreu et seguiré, com únic amo i senyor...»

EMILI CALVO LAPLANA

L'home de negocis en tornar de les vacances.

— Patró, insisteixo en la meua petició d'augment de sou. Les vostres fuetades es fan sentir.

— No estàs mai content, tu! Et vaig posar a les potes del davant, i ara encara demanes més.

MIRADOR

és la concreció de les inquietuds, els afanys i les vibracions del temps nou

Llegiu MIRADOR

OBSERVACIONS MARGINALS

El panorama actual del teatre a Catalunya

La socialització de totes les dependències teatrals, unificant els ingressos i solidaritzant les despeses, permetia esperar proves d'envergadura en el camp vastíssim de l'escena. La realitat, però, ha esvaït aquesta esperança i avui podem veure, damunt les taules dels nostres escenaris, la mateixa carrinoneria insubstantial d'abans del 19 de juliol. A què és degut aquest fenomen? On cal cercar les causes fonamentals d'aquesta negligència directiva?

Els que lamenten l'absència de públic de les sales on es representa teatre català potser no tenen raó. I no tenen raó, perquè en aquests teatres hi manca l'atractiu d'una bona obra, que tingui les virtuts d'un imán i no les condicions repulsives que té el teatre pre-revolucionari que s'hi representa.

No volem exigir, és clar!, una total renovació en els motlles de la vella tradició teatral, ni una evolució absoluta en les idees que l'informen; però ens creiem amb dret a demanar als autors una major audàcia tècnica i temàtica i a exigir, als dirigents de l'actual organització teatral catalana, la intel·ligència suficient per a deixar obertes les portes dels teatres de bat a bat a tota iniciativa revolucionària, que, teatralment, vol dir renovadora.

Les reminiscències del teatre pre-revolucionari tenen, en les nostres sales d'espectacles, camp lliure a la seva presentació. Per què no ha de succeir el mateix amb les obres que tinguin una certa tendència renovadora? I consti que, en dir renovadora, no volem referir-nos, d'una manera específica, al revolucionarisme teatral imposat per les circumstàncies, sinó al renovament tècnic i ideològic que exigeix, no pas la revolució, sinó l'evolució que imposa el temps a tota obra d'art.

El teatre català queia de vell perquè l'esquelet que el sostenia havia perdut la resistència física, a còpia d'anys i més anys de continuïtat activitat. Els nostres autors s'havien aferrat a una tècnica arcaica i a un patró determinat de teatre i era difícil apartar-los d'allò que, en realitat, simplificava la concepció i fins i tot la realització de l'obra. Feia anys — des de principis de segle — que l'art teatral era caduc a casa nostra i per més que s'havia intentat donar-li una nova injecció de vida, la vellèria del fons i de la forma feien irresistible la prova. I si algun autor de solvència, o alguna prometedora esperança, havia intentat fer quelcom que s'apartés de la vella tradició teatral catalana, topava amb la resistència invencible dels actors, convertits en empresaris, o dels empresaris, convertits en directors i controladors de l'espectacle-art.

Aquesta ha estat, sens dubte, la causa principal del retard evolutiu en què viu el nostre teatre, sotmès a les exigències comercials dels que l'exploaven com un negoci, mentre prescindien del seu valor artístic, sense pensar que amb la seva actitud anul·laven una de les armes culturals més importants del país. I això no pot continuar, ara que encara som a temps de salvar el teatre català.

***

Es lògic, d'una lògica irrefutable, que el públic, cansat de tanta absurditat, abandoni el teatre, on no troba cap dels al·lucinatius que hauria de trobar-hi. Si, en realitat, el teatre no fos altra cosa que el d'una massa persistent que ens és ofert en els nostres escenaris, no tindriem raó de queixar-nos i el millor i el més còmode per a tots fóra arronçar-nos d'espatlles i no preocupar-nos en més. Però el teatre és alguna cosa més que un simple passatemps, on la rialla grassa ens estalvia la meditació i fins la reflexió. El teatre, com a manifestació artística — que d'altra manera no pot ésser considerat —, ha d'influir decididament en la vida social, fins a convertir-se en l'instrument eficaç de les seves transformacions.

L'haver considerat l'art teatral com un divertiment més, ha estat la causa essencial que el teatre hagi perdut les seves virtuts educatives. El teatre ha estat sempre, des de les tragèdies d'Esquil fins als nostres dies, una de les més poderoses tribunes públiques i, possiblement, la més persuasiva. No és possible, doncs, que una arma tan poderosa d'educació popular, d'educació col·lectiva, es perdi en mans d'alguns escriptors desaperseguts que, sense adonar-se de la responsabilitat que contraven, satisfan les baixes passions d'un públic embrutit, que no ha aconseguit altra cosa que apartar de les sales d'especta-

cles els milers de ciutadans conscients que hi acudien, no solament a esplaïar, a alliberar el seu esperit, sinó a recollir-hi les inquietuds i els anhels del poble, que són, en definitiva, les seves inquietuds i els seus anhels.

Seguint la trajectòria normal, conclouent-se a la seva funció essencial, el teatre eleva la cultura del poble fins a un nivell de positiva superació; però desvirtuada la seva acció educativa i la seva força guiadora per l'absurda baixa complaença dels aduladors

Ignasi Iglésias

i dels servils, no és aquest el que s'eleva fins al nivell educatiu de les obres, sinó aquestes les que baixen fins al nivell del poble. I aleshores, naturalment, el teatre deixa d'ésser escola de costums, deixa d'ésser torxa de les multituds inquietes, per a convertir-se en una plasmació servil de la corrupció popular.

***

Quines perspectives ens ofereix el panorama actual del teatre, a Catalunya? Confessem que en el teatre català hi veiem un fantasma sense ànima que es mou, com un autòmat vaicillant, damunt les taules dels nostres escenaris. El teatre català no és res i porta camí de deixar d'ésser d'una manera definitiva. Es clar que potser serà millor, perquè la seva mort ens permetrà d'aixecar, damunt fonaments nous, el veritable teatre renovador de Catalunya.

Què és, doncs, el que s'oposa a l'inici d'una nova era redreçadora del nostre teatre? Potser és el disseny de l'època, tergi-vorsadora i confusiória. Aquesta època que el jove escriptor madrileny Pedro Caba ha sintetitzat així: «Parece que existe un vasto designio del Destino para encumbrar necios y trepadores y preparar la apoteosis de la chabacaneria, la ineptia y el confusio-nismo.»

***

La nova organització econòmica del teatre, a Catalunya, ens permet de sentir-nos novament esperançats. Fracassada la temptativa de teatre subvencionat, potser la solució del problema hem de cercar-la en la nova modalitat teatral del nostre país, que permet portar a cap assaigs que obrin el camí a l'esdevenidor de l'escena catalana. Fins avui no s'ha fet altra cosa que mantenir velles posicions i moure's dintre del cercle viciós que havia deixat latent l'antiga organització capitalista del teatre. D'ara endavant la tasca a fer pot ésser profitosa i pot contribuir a salvar d'una mort imminent el cos agonitzant de la nostra farsa.

S'imposa, naturalment, una tasca àrdua i feixuga, alhora que intel·ligent i ben orientada. Cada poble té les seves inquietuds i els seus anhels, anhels i inquietuds que han d'ésser portats als escenaris de Catalunya per autors que sàpiguen mantenir viva la flama revolucionària de l'art i que tinguin prou empena per aixecar el nou palau conceptual de l'escena, fins que el públic que n'havia fugit avergonyit i fastiguejat, hi torni, convençut que el teatre, a Catalunya, ha trobat el seu veritable camí.

MANUEL VALLDEPERES

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastènia, impotència (en totes les seves manifestacions), memòria, vertiges, fadiga corporal, tremolors, dispepsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que s'originen per causa o origen espònticament nerviós.

Les Gragees potencials del Dr. Soivré,

més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i fet el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treball excessiu, tant físic com moral o intel·lectual, esportistes, homes de ciències, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., sense comptar amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i sense fatiga l'organisme per reprendre el sovit i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.— Dirigir-se i transmetre 0'25 ptes. en segells de correu per al franquiqui a Oficinas Laboratorio Sôkhar, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebent gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties

Llibres en tots els idiomes

«LA INTERNACIONAL»

Balmes, 22 (tocant a la Universitat)

DIPÒSIT DE LES

EDICIONS EUROPA-AMÉRICA

DEMANEU CATALEGS

MIRANT A FORA

DOCUMENTS

Gil Robles i la guerra civil

En l'article que a continuació reproduïm, Gil Robles exposa el punt de vista dels qui en el juliol passat han acudit a la força per a destruir la Constitució i el règim parlamentari; és com a document cívic que el publiquem.

El tumulte de la guerra que destròça camps i viles d'Espanya i els ressons apassionats que desperta al món, no permeten gaire de portar un judici serè sobre els antecedents i les primícies d'aquesta tragèdia. Res, no obstant, seria més útil a l'hora actual que d'aixecar-se per sobre de les inquietuds immediates, per a fixar l'atenció sobre l'evolució política i social del país que és avui testimoni de la guerra civil.

Quan l'opinió pública considera, en un país com Espanya, un aixecament de les forces militars contra l'autoritat del govern que sembla sortit de les urnes, aquesta opinió es decanta a admetre que aquests esdeveniments tràgics no són, en el fons, més que un dels nombrosos episodis de la lluita ja secular contra la democràcia. Doncs bé. Com el moviment militar és visiblement sostingut per totes les organitzacions polítiques de dreta, molts arriben a aquesta conclusió que ens trobem de cara a un «pronunciamiento» caracteritzat de la dreta antidemocràtica.

La història política d'Espanya durant el segle XIX s'acorda, amb un lleu retard, al ritme general de la història europea. Flux i reflux de les doctrines liberals no són més que episodis de l'evolució del món vers la democràcia.

La Constitució política espanyola de l'any 1809 ha consagrat els principis del sufragi universal; l'assai desgraciat de la primera República volgué consolidar aquests principis; i la monarquia doctrinària restaurada el 1876 no s'ha pas aventurat a modificar el que l'esperit individualista del segle considerava com un dogma polític. Tanmateix, els homes de la restauració hagueren d'adaptar-se a les realitats de la societat espanyola. Com que els hi semblà perillós de revenir sobre els principis, escolliren de llur ésser tota virtut en el domini públic del moviment dels partits, que no era practicat segons el model d'Anglaterra, sinó sostingut com una creació artificial per les poderoses personalitats de Cánovas i de Sagasta, permeté d'acomodar a la realitat espanyola els principis abstractes del liberalisme polític.

L'opinió espanyola de dreta mai ha acceptat el sufragi universal. Alguns grups on s'encarnava la tradició monàrquica legitimista, es mostraven, per raó de les seves doctrines, hostils a un principi simbolitzant el racionalisme polític. D'altres, situats en el terreny de la transacció entre les velles idees i les noves, reduïen l'aplicació d'aquest principi a una societat quin esperit civil els hi semblava deficient. Els primers rebutjaven el sufragi universal en la seva essència; els segons l'admetien, però falsejat.

Però quan la fragmentació de l'opinió pública ha fet impossible el moviment dels partits i una vegada tancat el parèntesi de la dictadura de Primo de Rivera, arriba un moment que mancada d'un fonament en una realitat social sòlida, la República s'implanta sota l'aspecte d'una acció democràtica triomfant.

Per a les dretes fou un moment difícil. Rebutjar en nom de consideracions doctrinals el sufragi que era aleshores l'únic mitjà d'exercir una influència en la vida pública, hauria estat una follia imperdonable; pretendre de falsejar-la quan els ressorts de comandament eren a mans de les esquerres, hauria estat una insensatesa. No hi havia més que un mitjà: admetre lealment la situació creada i sense posar la qüestió sobre el terreny dels principis, utilitzar el mitjà del sufragi per assolir el fi ideal.

Es cert que una part de les dretes restà fidel a la seva posició doctrinal contra el sufragi. Es cert també que diversos elements de l'opinió, principalment de les joventuts, emportats per les corrents antidemocràtiques modernes, s'uniren a aquesta tendència. Però no és menys exacte que la gran majoria de l'opinió dretista es disposà de bona fe a seguir l'únic camí possible i que aquests mateixos que, a priori, repudiaven el sufragi universal, el toleraven en la pràctica i volien utilitzar-lo per al seu profit.

Per primera vegada en la història d'Espanya, les dretes, favorables o no a la democràcia, es comprometeren francament en la ruta del sufragi universal.

Però perquè aquest sistema elimini tot conflicte, dues condicions són necessàries: ha d'ésser practicat amb probitat i acceptat lleialment. Ha estat així possible a Espanya?

En el moment en què el sufragi universal triomfà plenament amb la República, el centre de gravetat de la vida espanyola fou transportat del domini polític al domini social. Així no eren ja els sistemes polítics,

sinó les estructures socials que es trobaren en discussió. Es buscava el poder, no per a conquerir la llibertat de que parlaven els nostres avantpassats, sinó per a fer triomfar una nova organització de la societat. El sufragi anava a ésser la gran arma de la revolució social, i no seria més pur en la mida que pogués respondre a aquest desig.

Les eleccions a les Corts Constituents de

1931, donaren males costums a les esquerres. Les dretes, deprimides pel triomf de la República, lluitaren a penes en algunes circumscripcions. Lliberades de llurs enemics, les esquerres, sota la influència del marxisme, es quedaren mestresses de la situació i realitzaren la primera etapa del seu pla revolucionari. Aquest primer assaig els féu creure que l'elecció era el mitjà més eficaç per a obtenir llurs desitjos. Els fets anaven a demostrar que això era un error. Les eleccions del 1933, que tingueren lloc sota un govern d'esquerra moderat prou imparcial, marcaren una reculada de la revolució i un èxit parcial de la política conservadora.

Per a les dretes, que tanmateix doctrinalment poc favorables al sufragi, la pràctica de bona fe, la experiència del 1933 reforçà llurs conviccions. Gràcies al sufragi pogueren defensar les seves idees.

Per a les esquerres aquestes eleccions foren també una lliçó: pel camí del sufragi no s'arribava a la revolució social. Com que no era possible —l'època de les properes eleccions era llunyana— de modificar el joc electoral, no quedava més que no acceptar amb lleialtat els resultats. D'aquí el moviment revolucionari del 1934, que capgirà profundament la vida espanyola, i la retirada de les esquerres del Parlament, confirmant llur actitud de rebellió. Era clar que les esquerres espanyoles no admetien els resultats de la consulta electoral. No mancava més que d'aplicar l'altra principi de modificació del sufragi. La dissolució de les Corts, a principis de 1936 i la formació del govern del senyor Portela Valladares, foren una ocasió magnífica. Per a les dretes, la dissolució de les Corts abans que haguessin estat constituïts uns governs que responguessin a la veritable significació de les eleccions del 1933, era un cop sobtat a les seves conviccions democràtiques encara fràgils. El govern del senyor Portela Valladares, netament orientat a l'esquerra, era una nova decepció. Malgrat això, les dretes es llançaren a la lluita electoral arduament, amb una completa confiança en la victòria. Però les esquerres no practicaren pas honestament el sufragi. La violència, l'atemptat, l'alteració manifesta dels escrutinis en les províncies i també regions senceres (Galícia, Extremadura, part d'Andalusia, Cuenca, etcètera), modificaren a llur favor el resultat electoral en més de vuitanta circumscripcions. El triomf de les esquerres en el febrer del 1936 resultava d'un sufragi falsejat. Una vegada al poder, completament dominades pel marxisme, preparen la revolució social.

Quin camí quedava obert a les dretes? Vençudes el 1931, havien acceptat les conseqüències de la derrota; a victorioses del socialisme en 1933, havien vist se'ls refusava el benefici del seu èxit. El President de la República no havia aleshores tingut en compte la tendència reflectida per l'escrutini. En fi, les esquerres alteraren el sufragi i s'empararen el poder. Qui podia encara tenir fe en la democràcia? Els qui com jo afirmaven la necessitat de seguir aquest camí, quedaven sense arguments per a defensar la seva actitud. Als ulls de tots, la tendència antidemocràtica era l'únic mitjà de tallar la revolució en marxa.

El moviment militar sostingut per totes les dretes, és la conseqüència lògica d'una mixtificación en la pràctica de la democràcia.

Espitllera

El centenari de la mort de Puixkin

Amb ocasió del centenari de la mort de Puixkin han estat preses una sèrie de mesures, en particular l'organització al Museu Històric de Moscou d'una Exposició Puixkin de la U. R. S. S. Ruzmírovitx, membre de la Comissió de l'Exposició, ens ha donat les precisions següents:

L'Exposició mostrarà als visitants els materials concrets que palesen tots els aspectes de la vida i de l'obra del gran poeta, creador de la llengua literària russa i pioner de la literatura russa moderna, el rol i la importància de l'obra de Puixkin en la lluita contra l'autocràcia.

La bella pintura retratística de la primera meitat del segle XIX ressuscitarà els homes de l'època puixkiniana: els seus amics i els seus enemics.

El visitant veurà les millors il·lustracions de l'obra del poeta.

Els arxius i biblioteques de l'Estat han tramès a l'Exposició documents d'un interès excepcional: lletres de Puixkin, actes del duel, sumaris del Tribunal militar relatiu al duel, breus lletres de Iukovski sobre l'estat de salut de Puixkin, etc.

La segona part de l'exposició és consagrada a la sort que ha seguit l'herència literària del gran escriptor a la Rússia tsarista: sumaris de la censura que revelen com fou desnaturalitzat el text del poeta, biografies breus de Puixkin que palesen la cura que posava l'autocràcia a impedir que les masses populars arribessin a conèixer Puixkin tal com era en realitat, etc.

La tercera part es dedica a «Puixkin en la Unió Soviètica». Hom veurà en aquesta part de l'exposició la cura del Partit i del Govern soviètic en fer que les masses treballadores participin de l'herència de Puixkin.

Per bé que la celebració d'aquest centenari és una commemoració literària, l'Exposició li dona un caire social i polític veritablement exemplar.

La modestia de Lenin

El Museu de Lenin — inaugurat a Moscou ara fa un any — és molt visitat aquests dies amb motiu de l'aniversari de la mort del gran forjador.

En aquest museu hi ha coses força interessants, com, per exemple, tot allò que es refereix a la modestia característica de Lenin.

El modest gabinet de Lenin al Kremlin és reconstituït en tots els seus detalls, fins amb les taques d'humiditat al sostre. Al mur hi ha enganxada una lletra signada per Lenin, el qual blasma a Bontx-Bruievitx, perquè ha pres pel seu compte elevar el sou de Lenin de 500 a 800 rubles.

Els trajo de Lenin no es distingeixen en res dels d'un obrer del seu temps: consistien en una guerrera militar ben coneguda, recordada per tantes fotografies, una gorra molt usada i un abric foradat per una bala.

Lenin i Stalin

Molt abans de retrobar-se personalment, Lenin i Stalin, els caps més destacats de la revolució, ja es coneixien. A comptar del seu retrobament a la Conferència de Tamerfor, el desembre del 1905, llur lluita comuna contra el tsarisme esdevé encara més estreta. Amb Lenin, Stalin tracta les qüestions de l'estratègia i de la tàctica revolucionària; amb ell, s'adreça contra els oportunistes, contra el «Trotski, el vulgar carrierista i fraccionista», d'aquesta manera és caracteritzat per Vladimir Iliix aquest aventurer polític. Des de la seva llunyana deportació, Stalin va combatre el bloc trotskista sense principis. Algun temps després, quan Stalin s'ocupava de l'elaboració marxista de la qüestió nacional, Lenin escrivia: «Tenim amb nosaltres un georgià meravellós i escriu un gran article en el qual fa una ressenya de tots els materials austríacs i d'altres encara».

Davant l'aparador

BARDANO

El madrileny. — El veuràs, però no el tataràs.

LLEGIU

“La Correspondencia Internacional”

ESDEVENIMENTS

L'ajut de Mussolini als rebels espanyols

D'Itàlia ens arriben nous detalls referents a la intervenció metòdica i cada vegada més intensa de l'Itàlia mussoliniana en la guerra civil d'Espanya al costat de Franco.

Els òrgans de totes les Federacions provincials feixistes tenen la missió d'enrolar per a Franco, entre els camises negres, els que havien demanat per marxar vers l'Àfrica oriental i fins i tot els que n'han retornat. Aquests diguem-ne «voluntaris» es presenten als secretaris federals de llurs

Mamà Hitler. — Veniu, fillets, a conquerir Espanya, per Crist, Mahoma, Confucí i Wolan.

(El de la cua és Oliveira Salazar.)

províncies respectives o als alcaldes de llurs municipis i són obligats a signar una declaració per la qual es comprometen a continuar combatent a Espanya fins en el cas que per això hagin de perdre la nacionalitat italiana. Després d'això, són enviats a les casernes per ésser equipats. Els donen uniformes colonials. Els «voluntaris» són reagrupats en els llocs de concentració: La Spezia, Eboli, Salerno, Cagliari, d'on són dirigits vers el Marroc o als ports espanyols. Aquests darrers dies, fins s'ha arribat a alliberar presoners de dret comú, els quals, amb la promesa d'una amnistia total i uns quants diners, han estat armats i enviats a Espanya.

L'aviació italiana participa activament a la guerra espanyola. A Sardenya, prop de Cagliari, hi ha el camp d'aviació d'Elmas, on més de mil pilots, cinc-cents soldats d'aviació i cent seixanta sots-oficials, a bord d'aparells de bombardeig molt poderosos, s'entrenen. Els avions de l'aviació italiana cap allà a les deu, de 10 a 12 trimotors, als quals s'ha tret les matrícules i altres signes de reconeixement, prenen el vol amb els fars apagats. Van carregats amb 5 o 6 quintars de bombes i de la quantitat d'essència per a 10 ó 12 hores de vol. Els aviadors van amb vestits civils i no porten a sobre cap document que pugui revelar llur nacionalitat i llur origen. Abans de partir, el comandant del camp confia a l'oficial observador un sobre segellat a l'oficial observador en el qual són indicades les posicions republicanes que s'han de bombardejar.

Quan l'avió ha aconseguit una certa altura, l'oficial obre el sobre i comunica les ordres als seus companys d'expedició. Tan aviat com l'aparell sobrevola el territori espanyol, els rebels llencen coets amb el fi de facilitar als aviadors el reconeixement dels indrets indicats. Després del bombardeig, l'aviació retorna a la base.

La Federació Internacional dels Transports (I. T. F.) acaba de rebre d'Itàlia informacions precises sobre la tramesa de reforços italians a l'exèrcit de Franco. Aquestes informacions, que són publicades en un número especial del butlletí «Feixisme» (2 gener), confirmen les notícies que ha donat el «Servei de Premsa». A continuació reproduïm, textualment:

«Després de la partida sorollosa i descaçada, els dies 6 i 7 d'aquest mes, de contingents enviats pel govern de Roma als rebels espanyols — contingents que han travessat la ciutat camí de l'estació, completament equipats, armats i acompanyats de nombrosos muls, afilerats, enquadrats pels seus propis oficials — la tramesa de tropes al general Franco s'havia aturat quelcom o almenys no era tan vistent. Aquests últims dies, de totes maneres, les partides han recomençat amb un ritme accelerat. De la província de Nàpols ens arriba que

no solament la ciutat de Nàpols, sinó també d'altres centres veïns, són plens de milicians, concentrats allí bo i esperant llur embarcament cap Espanya. Passen més o menys desaparecebuts, donat les freqüents sortides de Nàpols cap a l'Àfrica Oriental.

De la Lligúria surten continuament convois d'homes, d'armes i de material de tota mena. Una concentració insòlita de grans paquebots en el port de Gènova té una certa repercussió en les sortides normals i permet suposar que s'hi està preparant l'expedició d'un gran contingent de tropes. Els mariners lligurs ens informen que han aconseguit saber que per als transports de tropes, hom es serveix del següent procediment: els paquebots espanyols els camuflen com si es tractés de vaixells italians i se'ls dona el nom de vaixells italians del mateix tipus. D'aquesta manera el viatge es pot fer sense entrebancs. En cas d'incident, és fàcil de demostrar l'error provant que el vaixell italià del mateix nom es troba en altre lloc. El truc pot de totes maneres ésser molt fàcilment esventat, perquè tots aquests vaixells camuflats continuen tenint, altrament que els moderns italians, la xemeneia pintada a franges negre-groc-negre i el pont pintat de groc. Se'ns ha informat del camuflatge de tres vaixells destinats al transport de tropes i d'armes als quals s'ha donat els noms d'«Isarco», «Tripoli» i «Delia», noms que ja existeixen per a vaixells que serveixen una altra línia.

El 17 de desembre, a les sis de la tarda — informació oficial —, s'inaugurà una nova línia postal Gènova-Gibraltar-Sevilla, servida pel paquebot «Franca Fassio» de la casa Vilain i Fassio. La sortida del vaixell fou retardada de dues hores respecte a l'hora, ja que calia esperar un carregament especial secret. Arribat aquest al darrer minut, consistia en sis barrils lligats amb una cadena, de la qual dos carrabiners sostenien les extremitats. Les trameses especials de diners són escortades sempre d'aquesta manera; d'altra banda, la forma dels barrils, llur pes, la manera de transportar-los, les precaucions preses, semblen donar la certitud de què el govern feixista envia així or als rebels.

Informacions més greus provenen de Spezia. D'aquest port partien el 15 de desembre 2.800 homes, formats militarment i acompanyats d'oficials. Havien estat concentrats en aquesta ciutat i hostatjats en diverses casernes. El 17 de desembre partí, igualment del mateix port, el paquebot «Colombo» portant tropes a bord.

Hem sabut que el port de Gènova està ple d'homes i de material que surt cap a Espanya. Els vaixells que s'esperen a l'estat de guerra, donat que s'espera a un moment a l'altre una conflagració oberta.

Les tropes de la Marina són cridades a les armes urgentment i a un ritme accelerat. Ens confirmen que nombrosos transatlàntics es troben al port esperant transports en masses. Es diu que fins a onze batallons de camises negres haurien partit recentment de Gènova, així com també el 10 regiment d'artilleria de campanya, que hauria actuat ja al bombardeig de Madrid.

Un oficial de Vicenza empleat a bord d'un submarí acaba d'ésser condecorat amb la medalla militar «per una missió delicada realitzada en mars estrangeres». Es tractaria del torpedejament d'un vaixell del govern espanyol en el port de Cartagena. Ens confirmen, encara, que el bombardeig de Port Bou és obra d'un aparell italià sortit de Sardenya, que retornà immediatament a la seva base en aquesta illa».

A aquestes informacions de la I. T. F. cal afegir la notícia, donada per les agències i els diaris anglesos, del desembarcament a Càdiç d'importants contingents de tropes italianes. El govern feixista, naturalment, ho desmenteix. Però les agències angleses ho han confirmat.

MIRADOR - Tel. 11628

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Teléfono 11655

UN LLIBRE D'INTERÈS GENERAL

Manual del Miliciano

Coneixements útils en gran nombre: Medicina d'urgència,

Les armes i el seu ús, Geografia dels fronts

Amb 55 figures i 7 mapes

Preu: 5 pessetes

No deixeu d'adquirir-lo a la

LLIBRERIA CATALONIA

Ronda de Sant Pere, 3

Telefon 24647

LA MARCA DE FAMA MUNDIAL
SENS COMPETENCIA EN DURACIÓ I ECONOMIA
AUTOTRACCIÓN ELÉCTRICA, S. A.
GARATGE ELÉCTRIC MOIA, 618

LES LLETRES

UN CONTE DE BORIS PILNIAK

TERRA A LES MANS

En començar l'estiu, a les ciutats russes de província és necessari d'obrir de bon matí les finestres a fi que l'aire, mogut pel lleuger vent de juliol, ventilés les habitacions, les quals s'emplen de frescor i de la llum verda procedent dels tillers i arços. Les parres bordes de les terrasses oculten l'or del dia darrera llur verd fullam. Durant aquests dies l'home se sent fos amb la terra.

Un d'aquests matins un home estava assegut a la seva taula d'escriure, davant papers i pensaments, prop de la finestra oberta situada en un angle de l'habitació i davant per davant de la porta de la terrassa, mentre la seva muller, a fora, llaurava els quadres de flors, en mig dels rams de liles i dels daurats raigs de sol. De tant en tant, la dona — portava un mocador al coll i tenia les mans ben separades del cos per tal de no embrutar-se el vestit — anava a la terrassa. Rara, molt rara és la felicitat d'estar unit amistosament a la terra! Rara, molt rara és la felicitat d'un matrimoni ple d'amor, de confiança i de fidelitat! Aquesta felicitat de la confiança, de l'amistat, de l'amor i de la col·laboració vivia en aquella casa. Només en éssers d'elevats pensaments i rectes intencions pot trobar-se semblant felicitat, i ells eren éssers valuosos, senzills, feiners: ell, escriptor sociòleg; ella, pintora. S'havien trobat quan ell tenia ja més de trenta-cinc anys i ella més de trenta.

Es una dolça distracció que fatiga els músculs escarbotar la terra, plantar tabac i resedes als bancals i arrancar tota classe de males herbes; és meravellós saber, en inclinar-se sobre la terra, que allò que hom hi planta creixerà. L'home havia cavat els quadres de terra abans d'anar a asseure's entre els seus llibres i papers. Li venien els pensaments de costum: xifres, comparacions, citacions, contradiccions, fórmules; venia el veritable treball, venien les hores en què els ulls de savis i artistes estan completament absents, indiferents, orbes per al món situat al marge dels llibres.

En aquesta absència i indiferència l'home oi com un desconegut entrava al pati per la portella no tancada amb clau. Portava — així li semblà almenys — un barret d'ales amples i un maletí. El foraster, un cop dins, digué que desitjava veure Anna Andreieva. L'home, sense aixecar la vista dels seus papers, contestà que ella es trobava al jardí. L'home no hauria pogut dir quin espai de temps havia passat, quan la dona, amb les mans tacades de terra, entrà per la terrassa a l'habitació, acompanyada del desconegut. Aquest home era Iri, ara de Rússia.

El desconegut s'inclina i digué: — Dispenseu, voldria parlar alguns minuts a soles amb Anna.

I Anna digué: — Si, vaig amb Sergi a la meua habitació, Pau.

Tampoc aquesta vegada l'home no es fixà en el rostre de la dona, i de nou transcorregueren aquells minuts en què els ulls no veuen el món i el món es concentra només en els llibres. Anna tornà de la seva habitació. Pau aixecà l'esguard absent i observà que les mans de la dona — tacades de terra com abans — penjaven, pesants de descoratjament, i que els seus ulls estaven plens de desesperança. El món de les coses tornà a Pau.

Llavors el desconegut començà a parlar. Anna estava, prop de la porta, d'esquena a ambdós; l'or del dia brodava les parres i les seves espalles.

— Pau Andreievitch — digué el desconegut, i féu una llarga pausa —, Pau Andreievitch, cap de nosaltres dos és lladre. A mi em mouen sentiments humans.

Tornà a callar a fi de concentrar en paraules clares els seus pensaments.

— He estat prop de tretze anys sense veure Anna, però durant tots aquests anys no he fet res més que somniar i pensar en ella. Vós sabeu que em vaig separar d'ella a París per anar com a soldat rus al front francès. Vós sabeu que Anna visqué amb mi durant alguns anys de la seva joventut, però vós sabeu també que Anna no es pot reprotxar res a ella mateixa a causa d'aquest fet, i que tampoc vós no li ho podeu reprotxar. La terra és en tanta de manera gran que és fàcil de perdre-s'hi. Jo torno a Anna quan ambdós teniu darrera vostre vuit anys de matrimoni. Som ja homes fets. No sabia que Anna fos casada.

Davant Pau es trobava aquell home el record del qual havien conservat sagradament durant el matrimoni, el primer marit d'Anna, un home de gran vàlua. Un home vell ara, un artista de cabells grisenys; adés havia ensenyat a Anna l'art pictòric i el valor de la vida. Els ulls d'aquell vell eren bondadosos, miraven Pau desconcertats i plens d'afecció. No podien mirar altrament, car a l'habitació hi havia l'estimada, la dona única, i l'home a qui aquells ulls pertanyien era bo. Pau pensà que també ell havia canusit, canusit prematurament, durant els anys de la tempesta russa, i que també els seus ulls eren bons i afectuosos, plens de bondat natural.

Dos homes es trobaven enfrontats. S'assemblaven molt: no endebades Anna estimava tant l'un com l'altre. Pau recordava que Anna havia parlat de Sergi com d'un artista bell i jove, d'un home clar i vivent, de cor potent. I les seves descripcions es barrejaven amb la imatge d'aquest bon vell d'ulls d'esguard cansat i afectuos. Aquest home tornava de la mort.

Pau, distret, digué: — Com heu canvit, Sergi... Sergi Ivanovitch.

Els dos homes es somreien mútuament, gairebé absents. Pau allargà la mà. I en retenir i estrènyer la mà de l'altre, a les vèrtebres i en tremolor nervios del pit i dels omòplats, es sentí ell mateix, sentí Anna i sentí el foraster. Anna estimava a ells dos amb tota la força de la seva vida. Honora-

Anna li pervenia de Sergi. Pau agafà amb totes dues mans les d'Anna i hi besà la terra, besà la terra negra i humida amb tota la tendresa que sentia per la dona. Es netejà la terra dels llavis i digué:

— No, Annutka — en dir això es sorprenqué donant a Anna el nom que Sergi li havia donat —; no, Anna, jo no sóc un lladre. He comprès que no et puc anomenar la meua dona... si tu abans no dius que sóc el teu home.

Pau tornà a netejar-se la terra dels llavis. — Quantes coses incomprensibles té la vida! Ací ens trobem tots tres... com dir-ho? El més meravellós de la meua vida... Vós l'heu coneguda abans que jo, Seriosxa... i jo he conegut allò que per vós era la cosa més sagrada, son exclusiu secret. No trobo paraules adequades.

va el record de Sergi, com ell, Pau, honorava el record d'aquest home, del qual una esquela de defunció, tramesa a Anna per l'oficina d'un regiment d'infanteria francès, anuncià que el pintor rus Sergi Ivanovitch Lavreniev, soldat ras de l'esmentat regiment, «havia caigut a Verdun». Aquest record — sagrat i secret, particularment sagrat i secret per tal com és venerat — vivia entre ells dos. Mai, durant els anys de llur amor, no havia ell interrogat Anna respecte son afecte envers Sergi, i mai tampoc no s'havia situat enfront de si mateix i enfront d'ell, ja que volia precisament protegir aquest record. Pau tenia la mà de Sergi entre les seves. I a les vèrtebres, en l'estremiment del pit, sentia que a partir d'aquell moment — adhuc en son pensament — no podia anomenar esposa seva a Anna, perquè veritablement no era, com Sergi havia dit, cap... lladre.

Llarga estona retingué la mà de Sergi, els ulls del qual romanien absorts. Pau digué:

— Sí, Sergi; és clar que no sóc un lladre.

Anna es dirigí cap a ells. S'apropà. Les seves mans, ben separades del cos, semblaven haver-se petrificat. En els seus ulls hi havia llàgrimes. Sergi li allargà les mans, amb els palmells girats enlaire. Anna abaixà l'esguard. Pau comprengué que aquell gest era un gest habitual de Sergi que Anna coneixia ja d'abans. I abaixà l'esguard com ho fan els homes que abaixen l'esguard avergonyit per tal de no veure allò que no ha d'ésser vist. Anna veié els ulls desviats de Pau, i les seves mans s'allargaren vers ell. Pau no en tingué esment, i Anna romangué suspensa, amb les mans esteses.

— Vaig a rentar-me les mans — digué Anna.

— Vés-hi — contestà Pau. — Anna, Pau Andreievitch — començà Sergi, i els seus llavis tremolaren amb dolor. — Anna, estimada Annutka... si ho desitges me'n vaig immediatament i per sempre, Annutka... si, estic molt envellit, Pau Andreievitch, molt envellit.

Anna es deixà caure sense forces a la cadira, prop de la taula; oblidà les mans. — No, no! Què significa això? — digué Pau. — Anna ha parlat sempre tant i tan afectuosament de vós! Les vostres fotografies estan ací, a casa nostra, i a mi em sembla que... que la idea que em feia de vós... vaja, vaja, Seriosxa!

Pau donava a Sergi el nom que ell i Anna li donaven sempre que d'ell parlaven.

— No, espereu-vos, Seriosxa; només heu canviat en relació amb la fotografia...

Les mans d'Anna s'allargaren en direcció a Pau amb el mateix moviment que les mans de Sergi acabaven d'allargar-se vers Anna. Aquest gest — comprengué Pau — a

Anna s'aixecà. Romangué immòbil per espai d'un segon. Les forces abandonaren la seva voluntat. Son coll vibrava com una corda. Encongi el cap entre les espalles, anà vers Sergi i l'abraçà. Pau i Sergi comprengueren: quan Anna allargà les mans a Pau, defensava Sergi; ara, en abraçar Sergi, defensava Pau. I amb el cap enclotat entre les espalles i la galta contra el pit de Sergi, Anna diu:

— Tinc por, Seriosxa; tinc por, Pau. Com esperava la teua tornada, Seriosxa, quan estaves al front! Quin sofriment en rebre, a Rússia, la notícia de la teua mort! Ja saps quant t'he estimat! Ara véns... Quina alegria per a mi! No, aquestes no són les paraules adequades; has tornat, i jo t'estimo. Però també estimo Pau. Tinc un fill. Tenim un fill; és el meu fill únic i no en podré tenir cap més. Tinc molta por! No sé!... Em sents, Pau? No sé!...

Pau s'apropà a Anna i abraçà a ella i Sergi; després reposà el cap sobre l'espatlla d'Anna.

— Annutka — digué; de nou la tornà a cridar amb el nom que li donava Sergi, però aquesta vegada no es corregí —, Annutka, estimada meua, ja saps bé, ja saps bé que Sergi i jo no més volem la teua felicitat. Ja ho saps... Esperem que parlis.

A Pau li fallaren les paraules; si gran i bo era l'amor que experimentava per Anna, l'humà que havia creat en ella l'omplia d'agraïment. Emmudí, abaixà el cap. Volgué contemplar-se en el rostre d'Anna, però no pogué trobar-se tot seguit en els trets d'ella. L'obscuritat penetrà a l'habitació; darrera les finestres moria el dia. L'oblit de si mateix i la indiferència amb relació al temps que experimentava Pau durant les hores de treball, els envaïa ara tots tres. Estaven dempeus, abraçats uns amb els altres, i el temps havia deixat d'existir. A llur entorn hi havia el blanquinós resplendor d'una russa nit de juny. La terra irradiava son or. L'habitació feia olor de violes. Al jardí cantaven els rupestres. El rostre d'Anna, amb els ulls closos, tenia una expressió de feblesa somniosa. Ses mans, tacades de terra, penjaven sobre les espalles de Sergi, sense tacar-li l'americana.

— Es ja de nit— digué Pau estranyat—. Annutka, vés a rentar-te les mans, les tens plenes de terra.

Pau agafà les mans d'Anna i besà amorosament i suau la terra que les tacava. El rostre d'Anna resplendia de felicitat. Es dirigí cap a la porta de la seva habitació per tal de llevar-se la terra de les mans. Totes les finestres estaven obertes i d'un cap a l'altre de la casa corria el verd aire de la nit. En aquestes hores l'home es fon amb la terra.

(Traducció d'Agustí Bartra)
(Il·lustració de Marti Bas)

Reconeixement de Madrid

Madrid, si et sabíem superb
— no pas per Tu —
i altiu per massa funcionaris de cafè
que emplenaven els cafès
i esdevien xulos,
tant
que adhuc es menjaven la teva darrera D.

Madrid,
et miràvem arcaic, retrospectiu,
superb i antipàtic
— no pas per Tu —
i tirànic i tot
pels teus reis
pels teus ministres massa plens de carteres
i buits de cervell, però.

Madrid,
tu ens enviaves aquells governadors civils
i aquells generalassos amb barba i bigotis
i un sabre a cada mà
i encara els Caps de policia
mesquins
superbs
despiciats i barruts i assassins miserables.

Madrid,
— no pas per Tu —
et creïem superb i maligne
De tu vingué — era un rei, Felip V —
aquella idea absurda de la sembra de sal
que havia de cobrir Catalunya.
Per això la sal de Madrid era amarga.

Madrid, Madrid, si et creïem tant superb i antipàtic,
— no era pas per Tu —
jo t'he sabut manyac amb una olor de churros:
T'havia vist en la revetlla de Sant Joan.
Per la Cibeles i Atocha
lluies un clavell vermell a la teua orella,
Madrid.

I les teves noies cantaven la cançó del Pichi,
aquell minyó atrevit vestit de blau
que era el precursor de la granota
dels nostres milicians.

Madrid si ara et tornés a veure
com aquella revetlla de Sant Joan
amb els teus carroussels
amb les teves barraques de churros
amb les teves tómbols i barraques de tir
i encara els gelats
les parades de nines
i sobretot amb aquell florè de noies
que cantaven el Pichi!

Ara et veiem, Madrid,
amb el teu dolor talment un germà gran
ocit en un bassal de sang
que t'han fet els mateixos que volien engolir-nos.

Madrid,
ara t'acostes tant a nosaltres
que ja et sabem una mica més nostre.
T'acostes tant a nosaltres i a tot el món
que ets el Madrid de llegenda,
el Madrid fraternal
invencible
crucificat
martiritzat
per tots aquells mateixos cafres
que abans omplien els teus cafès i tavernes
arrossegant llurs sabres per terra per espantar la gent.
Han fet com els corbs que després de criar-los
han tret els ulls a la mateixa mare.

Madrid, germà gran,
desfet el teu ventre i els membres
ets el Madrid immortal — sobretot immortal —.
Ja no seràs mai més el Madrid dels pomposos reis
del generals fanàtics
porucs i traïdors que t'han tret els ulls i el teu ventre
han esbotzat de miserables que eren
i ho són encara, Madrid.

Per Tu vindrà l'aurora de la Llibertat.
Si un temps criares corbs
— no pas per Tu —
i reis i generals que feren niu en Tu
perquè Tu no els volies no podies voler-los
si t'havien d'arrencar els ulls
i esbotzar el teu ventre:
ara ja ets més fecund perquè Tu
engendraris la Llibertat
d'aquesta nova Ibèria.

Madrid,
Tu has encès l'estrella roja de la Llibertat
amb la teua pròpia sang
amb la sang dels teus infants assassinats
amb la sang de les dones
i dels vells.

D'una sembra de sal
n'ha eixit l'aurora roja.
I Tu, Madrid, germà gran de totes les terres d'Ibèria
ara ets l'hèlix del món i de la Pau.
L'estrella roja illumina els pobles d'Ibèria
camí de la Llibertat...

Madrid,
germà gran
crucificat
invencible
martiritzat
però sobretot immortal.
La teua sang és l'estrella roja
del Món
de l'Univers.

Quit et pogués tornar a veure com aquella revetlla de Sant Joan!

J. M. PROUS I VILA

Telèf. MIRADOR 11.628

GUTENBERG, S.A.

Fàbrica de maquinària
per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723
BARCELONA

LES LLETRES

UN HUMANISTA GEORGIA

Els poemes de Vaja Pxavela

S'acaben de publicar les obres de Vaja Pxavela, un dels escriptors més originals de la Geòrgia d'abans de la Revolució i que ha exercit una gran influència sobre l'evolució de la literatura georgiana actual.

Vaja Pxavela tingué una certa reputació literària vers els anys 1880 a 1890, arran de la publicació de les seves obres als diaris i revistes de Tbilissi (Tiflis). En aquella època, però, i sobretot durant els anys que precediren immediatament la revolució, la tècnica «decadent» en la literatura tancava a Pxavela el camí per on hauria pogut obtenir una fama ben merecuda.

Com s'explica, doncs, que actualment la seva poesia trobi tants admiradors?

La biografia de Pxavela és francament romàntica. Muntanyenc de la regió dels Khevsoures, antic institutor que havia cursat els seus estudis a la universitat de Petrograd, Pxavela ho abandonà tot i, després d'haver tingut raptada la seva promesa en un castell dels prínceps Amilakhvari, s'isolà per sempre en un poble inaccessible, al bell cor de les muntanyes del seu país.

L'obra de Pxavela ens atrau abans que tot, perquè en la literatura pre-revolucionària ell, d'una manera resolta, trencà amb la cultura i la literatura burgesa en el seu aspecte decadent, la qual, en la seva concepció, estava en estreta relació amb el règim d'opressió tsarista i de russificació del Caucas, i perquè el poeta s'havia inspirat en les fonts sanes, no sollades pel capitalisme, de la inspiració poètica. Aquestes fonts les ha trobades sobretot en la poesia popular, en les llegendes, en les idees del poble sobre les qualitats de l'home i els seus interessos. Convertit ell mateix en membre d'una comunitat patriarcal poble-tana, Vaja Pxavela ha creat una poesia plena de frescor, de moviment i d'originalitat. Però, poeta de geni, Pxavela ha comprès que la comunitat patriarcal primitiva (malgrat tota la simpatia que sent envers ella) no dona pas la solució que requereix a l'antagonisme entre l'individu i la societat.

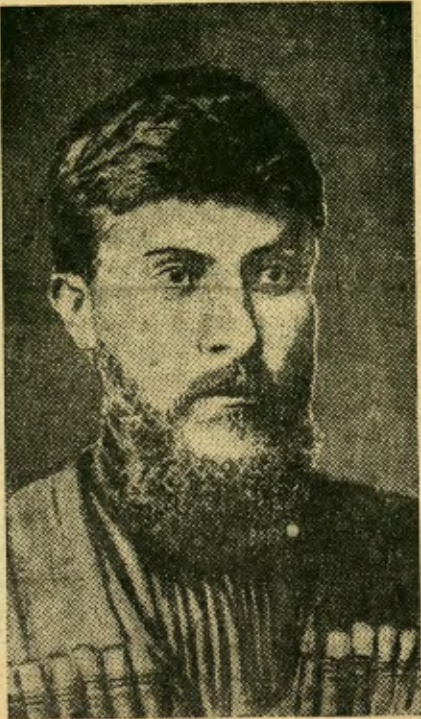
Aquestes particularitats originals de l'obra de Pxavela apareixen, amb tot llur esclat, en els tres poemes que acaben de publicar-se. Hom hi troba la glorificació èpica del coratge i també de la «vendetta», un meravellós sentiment líric de la naturalesa, cert menyspreu per a la dona, ésser inferior, i un patetisme inspirat que fa dels homes, dels animals i de les plantes, un conjunt còsmic.

El recull conté els tres poemes següents: «Gogotour i Apxina», «L'estranger i l'hoste» i «El menjaire de serpents».

El primer poema narra la llegenda d'un home de força colossal, el qual visqué realment a Khevsouretia i es digué Gogotour. Era un home honrat, apacible, però mai vençut en el combat. En el mateix país vivia un altre forçut anomenat Apxina, el qual no tenia pas escrúpols de robar «protegit d'una armadura de bronze». La dona de Gogotour blasfemava son marit de no aprofitar la seva força, com Apxina: «Resultes una càrrega ben pesada per a la família — li deia ella —. Alimenta't amb les teves gestes heroiques.» Gogotour respon que la vida li seria insuportable si hagués d'alimentar-se amb els béns dels altres. A la fi, però, Gogotour se'n va a l'encontre d'Apxina per tal de barallar-s'hi i d'humiliar el seu orgull. L'anorrea i li diu que solament una lluita lleial dona el tremp necessari. Els dos lluitadors s'acomoden reconciliats, no sense abans haver Gogotour rendit armes a Apxina i aquest, fent callar el seu despit, haver exaltat Gogotour davant els seus conciutadans donant-li el títol de cap dels Khevsoures.

El segon poema està inspirat en la idea de la fidelitat a la paraula donada, al costum. El Khevsoure Djokhola, anant de caçera, troba un home, l'invita a anar a casa seva, sense donar-se compte que l'estranger, Zviadaouri, és un enemic tradicional del seu poble, un Ingouche. Tots els habitants del vilatge exigeixen a Djokhola que mati el seu hoste i els el lliuri. Però Djokhola observa escrupolosament la llei d'hospitalitat i, defensant l'home al qual

ha invitat a la seva llar, mata un dels seus compatriotes. Els Khevsoures s'apoderen per fi de Zviadaouri i el maten damunt la tomba del Khevsoure Darla, mort adés. Zviadaouri no ha tremolat gens quan el punyal s'acosta a la seva gorja i ha insultat orgullosament els seus assassins. Per altra banda, segons el costum, no es considerava venjat un mort si el seu enemic no ha estat aixafat moralment. Els compatriotes de Zviadaouri es llençen damunt els Khevsoures per tal de venjar la seva mort. Un gran combat té lloc entre els dos pobles. En el curs d'aquest combat,

Djokhola escomet bruscament, tot sol, els Khevsoures i sucumbeix. La muller de Djokhola, que havia tingut llàstima de Zviadaouri, després de la mort del seu marit es suïcida llençant-se dins un precipici.

El poema «El menjaire de serpents», és l'aventura d'un tal Míndia, el qual un bell dia es troba presoner dels esperits malignes a causa d'haver tastat, amb el disseny d'emmetzinar-se, una sopa de serpents. Però, lluny d'emmetzinar-se, Míndia adquireix una saviesa remarcable: comença a entendre la parla dels serpents, dels animals i de les plantes, el curs de les malalties, l'atzar de les guerres, etc. El seu poble el nomena cap. El seu do de clarividència li resol les dificultats de la vida quotidiana. Sent les veus de la natura, les seves protestes, i les queixes de l'home. Diu a l'arbre: «Et necessito per a escalfar-me», però la seva pietat li afebleix el braç i la destrua cau a terra. Les seves obligacions envers la família i la comunitat el constreixen a matar cèrvols, a abatre arbres, etc. I, gradualment, va perdent el seu do meravellós; la natura esdevé altra volta hermètica i es protegeix contra la violència de l'home. Arriba que Míndia ha de demostrar els seus dons de cap en una lluita contra els enemics que escometen el seu poble; però la clarividència li falla, el seu poble és derrotat i ell mateix es mata tirant-se damunt un glavi.

Els poemes de Vaja Pxavela, els personatges dels quals són homes de passions sense fre i plens de coratge, tenen un caràcter trágic que els acosten, en certa manera, als herois de Byron o de David Goumichvili, el Leopardi georgià. Aquesta coincidència prové del fet que els personatges dels poemes de Pxavela són també personatges solitaris.

En les obres de Vaja Pxavela la nota trágica existeix aduoc en les descripcions de la naturalesa, que sobten per la concisa vigor de llur lirisme.

L'esmentat recull ha estat publicat en ocasió del vintè aniversari de la mort del poeta.

CORNELI ZELINSKI

La literatura «Yidish»

A París va tenir lloc, l'any passat, un Congrés Internacional d'Escriptors per la defensa de la cultura. Hi participaren els més cèlebres dels escriptors liberals de diversos països que tenen com a principal finalitat la salvaguarda de la llibertat de pensar. Podem esmentar, per França: André Gide, Malraux, Benda, J. R. Bloch, Aragon; per Anglaterra: Aldous Huxley, Forsters, Strachey; per Alemanya: Heinrich Mann, Klaus Mann, Fenchwanger, Toller, Doblin, Kish; per els Estats Units: Waldo Frank, Michael Gold; per la U. R. S. S.: Babel, Ehrenburg, Pasternak; per Espanya: Valle Inclán, etc.

El jove escriptor Yidish Schneiderman va fer al Congrés una exposició sobre la literatura yidish, tan poc coneguda, que creiem interessant de traduir:

Es com a ciutadà del país «Yidish», país sense casernes, sense soldats, on la sola arma és la ploma, que jo parlo en aquest Congrés. Aquest país no es troba en cap mapa. Les seves fronteres sols existeixen en els llocs d'activitat cultural, en el domini de l'art. El ciutadà d'aquest país «Yidish» és a l'ensens ciutadà de tot el món.

Si ens imaginem un mapamundi, volent remarcar la lluita per la llibertat de l'esperit, ens veurem obligats a col·locar sobre cada país un punt: Yidish. Aquests punts poden semblar minúsculs, febles, quasi invisibles; però, no obstant, representen una influència real.

La literatura yidish porta en si mateixa, més que cap altra, el germen del liberalisme. La història d'aquesta jove literatura no té el seu origen ni en els palaus reials ni en cap lloc aristocràtic. Lluny de tot això, és nascuda en el cor del poble. En la miserable llar de qualsevulla recó o anònim poble. Els seus personatges han estat cercats entre els del poble, entre les masses treballadores.

Des del seu origen, la literatura yidish s'ha inspirat en la lluita contra la misèria i l'opressió. Els herois d'aquesta literatura no tenen costums d'estil «rococó», no viuen en palaus estil Imperi; no són ni ducs, ni cavallers. L'heroi de les nostres obres és l'home del poble.

Els consumadors d'aquesta literatura és troben, en la seva gran majoria, entre les masses treballadores. La burgesia jueva s'allunya de la literatura yidish, la qual no té darrera d'ella ni l'Estat, ni les acadèmies, ni els premis literaris nacionals. L'avidesa d'èxit literari ha fet que algun escriptor de talent hagi escrit en yidish no per a les masses jueves, sinó per a que els grans editors europeus traduïssin llurs obres. Seguint les necessitats i les condicions del mercat del llibre, han pintat l'exotisme jueu impregnat de l'emfàtic renaixement. Aquests escriptors han introduït en la nostra literatura el «noble» jueu, tals com són els rabins i els mercaders. Aquesta producció literària, que ha obtingut un gran èxit a Europa, és condemnada pels lectors populars jueus, els quals no s'hi senten representats.

Es un altre el fet que condemna l'escriptor yidish del liberalisme: el feixisme de quasi tots els països ha escollit com a trampolí l'antisemitisme.

En les literatures dels altres països hom assenyala com a fet curiós el que un escriptor sigui manyà o sabater, per exemple. La nostra literatura rep del taller i de la fàbrica els seus més grans talents: prosistes, poetes, dramaturgs i també reporters que poden compararse amb els més famosos escriptors d'altres països.

Els escriptors yidish es mouen en mig de dificultats sense fi. Bon nombre d'ells treballen a les fàbriques, i els més joves són soldats del gran exercit dels parats. Això determina l'objectiu de la nostra literatura, la qual porta en si la revolta dels homes perseguits.

S. L. SCHNEIDERMAN

FE D'ERRADES

No tenim el costum de rectificar mai res en el nostre periòdic, per la senzilla raó que sempre ha estat una de les coses més acurades que surten en català. Ara bé, en l'article, publicat en el número anterior, títulat «Tres llibres», hi ha algunes errades que podrien fer trencar el cap a més d'un lector i induir a interpretacions errònies. Per exemple: allà on diu protagonista ha de dir *prologuista*, que és una cosa ben diferent; en «Per haver dit la veritat en el moment en què aquell ho féu...», allà on diu *aquell* ha de dir *ell*; una mica més avall, on diu *Criat* ha de dir *Crist*; des de l'«Escasans, allà on diu que aquest autor

prés, en la ressenya del llibre de rimes es proposa una cosa tan antipràctica com escriure mil poemes justos, havia de dir: «una cosa tan antipòetica...»; una mica més avall el company linotipista ens fa dir una cosa que avorrim d'una manera especial sentir dir: «Tenim que confessar...»; que consti, doncs, que havíem escrit: «Tenim de confessar...»; una mica més avall hi ha un *concentrant-nos*, en lloc d'un *concretant-nos*, que encara podia passar. En definitiva, serveixin aquests aclariments per a demostrar el nostre interès per tal que el periòdic surti bé. D'altra banda, sabem prou que els lectors sabran fer-se càrrec que, de vegades, el número no es fa amb l'espai de temps que un voldria, per força major. D'aquí les presses... i les errades.

La llengua catalana (*)

En aquests tràgics moments d'heroica lluita contra el feixisme, en els quals es juga per molts anys l'esdevenidor de Catalunya i d'Ibèria tota, no em sembla oportú parlar-vos una estona de la llengua catalana. Ella forma part essencialíssima dels elements socials i racials exaltats per la lluita present.

Ara ja han desaparegut, respecte a la nostra llengua, els recels, els prejudicis i els malentesos creats, difosos i alimentats per una vil política.

Per altra banda, no ens haurien d'estranyar certes incomprensions quan, per dissort, encara molts de catalans ignoren les raons d'estimar llur magnífica llengua.

Una immensa majoria l'estimen senzillament perquè és la nostra. I ja és una raó. Una llengua és una funció natural de la persona social humana, i per ser-ho mereix tots els respectes. Una llengua no és, doncs, sinó la nostra ànima social mateixa en acció expressiva. Renunciar-hi, doncs, és perdre l'ànima pròpia, sense arribar mai a poder adquirir-ne una d'al·lena. Cada dia es farà més evident, la ciència, la pedagogia ho veuran més clar cada dia — que la substitució de la pròpia llengua per una altra, no solament constitueix una violació contra un fet natural, sinó que posa en perill d'inferioritat la vida espiritual i, per tant, la intel·ligència mateixa.

Però no és solament per ser la nostra que hem d'estimar i defensar la llengua catalana, sinó també per les altes valors de cultura que representa dins la història de la cultura universal. En aquest sentit, podem dir sense passió, amb plena objectivitat científica, que la llengua catalana és una de les més importants del món.

Perquè la valor cultural d'una llengua no es pot mesurar grosserament per la seva extensió, sinó que s'ha de mesurar per la seva intensitat. Penseu sinó en la petita Grècia antiga, civilitzadora de tot el món, l'antic i el modern. I en canvi, quina influència exerceix damunt la civilització humana la llengua xinesa que parlen tants centenars de milions d'homes?

No hi ha cap llengua, naturalment, qui pugui pretendre a ser universal per la seva extensió. El francès, qui és culturalment la més universal avui encara, no és pas la més extensa. Quant a les dificultats pràctiques i utilitàries, no es poden resoldre pel procediment antihumà d'imposar una llengua única, sinó per mitjà del poliglòtisme, com veurem tot seguit.

***

La llengua catalana és germana i hereva d'aquella gran llengua provençal, primera entre les llengües romàniques, que a la nostra gairebé prodigiosa, atenyia un grau tan considerable de cultura i refinament literari, que esdevenia llengua civilitzadora de les bàrbares corts europees; ella va crear totes les formes de la poesia moderna i va encendre les primeres guspires del Renaixement.

D'aquesta primera llengua universal després del llatí, és germana la llengua nostra, puix que les dues són modalitats d'una mateixa llengua ideal, són filles d'un mateix corrent cultural; el que podríem anomenar occitano-llatí. De totes les variants dialectals occitanes, el català és la qui més pot reivindicar l'honor d'assemblar-se a la seva germana, de continuar-ne dignament i haver-ne superat l'alt esperit civilitzador. Assassinada a la batalla de Muret la cultura provençal, havia de ser la llengua nostra la qui mantindria i continuaria l'honor de la gran cultura romana.

***

Encara que en posem documents literaris molt anteriors, el gran prodigi de la nostra llengua no s'havia de produir fins al darrer terç del segle XIII, per obra del sublim esperit de Ramon Llull. Gràcies a ell, de sobte, la llengua catalana arriba al més alt grau de riquesa, de refinament i de cultura. I, primera entre totes les parlades avui al món, ateny el nivell més elevat que pugui atènyer un idioma: arriba a dominar, amb tota perfecció, l'expressió filosòfica i científica. Tan perfecta l'expressió filosòfica de Ramon Llull, que la majoria de les altres llengües no van poder competir-hi fins segles després.

Imposible, naturalment, en pocs minuts, de resumir-vos la història de la llengua catalana. Centenars de poetes i de prosadors la cultiven durant els segles XIII, XIV i XV, i li donen trossos literaris dels quals les més elevades cultures del món es farien gran festa. Penseu només en Ausiàs March, un dels més grans poetes de qui la Humanitat pot enorgullir-se. Recordeu els nostres meravellosos Cronistes, els refinats humanistes com Bernat Metge, en qui la llengua catalana arribava a un màxim grau de refinament.

La llengua catalana s'estenia per tota la Mediterrània, fecundava cultures, arribava a ser llengua oficial en llunyans països, esdevenia llengua de luxe en les refinades corts italianes.

***

I bé, aquella gran cultura nostra va ser també atuda, però no morta, per criminals imperialismes. Atuda la llengua, atuda l'ànima. Durant segles la cultura de casa nostra no va donar cap gran figura digna de comparar-se amb les de les seves èpoques d'esplendor. La nostra ànima dormia; vergonyosament dormia.

Van ser els poetes, al segle XIX, qui van despertar-la. I, de sobte, la nostra gran cultura renaixia. Poetes, prosadors, erudits de tota mena, es posaven a la tasca; homes com Aguiló i Pelai Briz qui explorant la llengua d'altre temps la tornaven a l'activitat literària, i estudiant-ne el folklore posaven els fonaments del nostre modern parlar de cada dia.

Però un altre prodigi havia d'esdevenir-se: la meravellosa obra poètica i lingüística de Jacint Verdaguer. Ell va comprendre que els elements de la nostra llengua actual era principalment a les seves fonts encara vives on calia cercar-los. Gran part del nostre poble situada lluny de les influències corruptores de ciutat, servava les essències més vives i més belles de la llengua catalana. I Jacint Verdaguer, recorrent els pobles de muntanya i de marina, anava cercant, anava triant, i es formava una llengua tan bella, tan harmoniosa, tan fina i enèrgica a la vegada, que alguns crítics d'altres països havien arribat a pensar que se la inventava ell. Però Verdaguer demostrava com no havia fet tasca d'inventor, sinó de col·lector en els trossos de la llengua que havia sabut de conservar, enmig de tants motius de corrupció, el nostre poble.

Formada per Verdaguer definitivament la nostra llengua literària i parlada moderna, mancava tornar-li definitivament el llenguatge de l'alta cultura que havia parlat altre temps. I aqueixa ha estat la tasca de la generació a la qual tinc l'honor de pertànyer. Tots nosaltres ens havem esforçat per dur a la nostra llengua els termes del llenguatge urbà, de la filosofia, de les ciències i de les tècniques. Al mateix temps, per tal d'ajudar a la seva plena maduresa, havem col·laborat en la magnífica labor unificadora i depuradora del gran Pompeu Fabra, el qual representa un altra fita cabdal en la història de la nostra cultura.

Ara el català és ja una de les llengües més riques, més afinades, més aptes, per a tota humana expressió, entre les més cultes del món. La seva riquesa en vocals, la diversitat dels seus fonemes, la vivacitat dels seus ritmes, la fan instrument admirable de l'expressió literària, poètica i musical. Molt poques la igualen en riqueses sonores; fins a tal punt, que s'ha pogut fer-hi experiments molt curiosos. Anys fa, per exemple, la famosa revista catalana de Nova York, *La Llunera*, publicava un treball humorístic «La llengua catalana mare de totes les llengües» en què servint-se de frases combinades per un joc fonètic, eren imitades totes les llengües antigues i modernes, classificades segons el sistema de Max-Müller.

Deixar, la part de facècia, d'aquell experiment sortia confirmada la gran riquesa sonora i rítmica de la nostra admirable llengua.

La nostra literatura, la cultura nostra, són avui objecte d'estudis i traduccions per part de personalitats il·lustres de tot el món civilitzat. Poetes, novel·listes, pensadors, la treballen a Catalunya amb amor i excel·lència i el nostre poble s'afanya a parlar-la cada dia amb més de perfecció.

***

Quan una llengua, quan una cultura arriben al grau on han arribat les nostres, són intangibles. Qualsevol atemptat contra elles és un veritable crim contra la cultura universal, de la qual formen part importantíssima, i per tant, contra la humanitat mateixa.

Ara ja sap tothom que la conservació i la defensa de la pròpia personalitat espiritual i cultural, no posa en perill, ans afavoreix la germanor envers els altres pobles i les altres cultures.

La veritable amor necessita un peu d'igualtat: submissió o acatament ja no és amor, sinó rebaiament a la personalitat d'altre.

Per altra banda, els escriptors catalans, podem figurar entre els més internacionals de tot arreu; la majoria posem diverses llengües i ens esforcem a traduir i assimilar-nos les obres cabdals de tot país i de tota època. I aquesta, ho repeteixo, és la veritable, l'única solució de l'internacionalisme: federació de personalitats, federació de cultures; pensar, viure i escriure en la nostra llengua; conèixer i estimar les dels altres.

Altra cosa seria voler passar per la tragèdia espiritual de tantes de gents colonitzades, tipus amfibis qui ja no són ben bé ells ni poden adquirir, per impossibilitat biològica i psicològica, la personalitat cultural de llurs dominadors, els quals es burlen de llur parlar i de llurs maneres, perquè en realitat els consideren com a sers inferiors.

Cal que anem pel món amb la dignitat de la personalitat nostra, de la nostra ànima, de la nostra llengua i de la nostra cultura; que això per altra banda, fan tots els pobles, fins els més avançats en llurs reivindicacions socials i econòmiques.

I si nosaltres no ho fèssim així, per molt internacionalistes i avançats que ens creguéssim, lluny de ser uns ciutadans del món, no passaríem de ser, lamentablement, uns provincians del món.

J. FARRAN I MAYORAL

(*) Conferència radiada dins la sèrie organitzada per l'Agrupació d'Escriptors Catalans.

EL REVOLUCIONARI

Als socialistes

Hi havia una vegada un revolucionari d'ofici fanaler, que se'n va anar al pas revolucionari amb els revolucionaris.

I va cridar: «Jo faig

la Revolució!»

I el bonet vermell revolucionari, damunt l'orella esquerra, esdevenia força perillós.

I els revolucionaris van passar a través dels carrers on tenia el costum de netejar els fanals.

Per a treure'ls d'allí, van arrencar els fanals per a fer barricades amb els llambordes del carrer.

Però aquell nostre revolucionari va dir: «Sóc el lampista. No feu malbé si us plau aquests pobres fanals lluminosos.

— Si suprimim els llums, ja no hi veuran, els burgesos!
— Deixeu, si us plau, aquests fanals. Si no, me'n vaig».

Els revolucionaris van esclafir a riure i van trencar els fanals. I llavors el lampista va fugir. (Les llàgrimes li queien cara avall.)

I va tancar-se a casa per tal d'escriure un llibre: «De com podríem fer la Revolució sense aterrar els fanals».

ERIC MUESHAM
(Poeta obrer alemany)

(Interpretació d'Emili Granier-Barrera.)

TALLER DE FOTOGRAVAT COL·LECTIVITZAT

ANTONI MARTÍ

C.N.T. - A.I.T.

AVINYÓ, 19, PRAL. TELÈF. 17047

CAMISER ESPECIALISTA

EXIT EN LA MIDA

JAUME I, 11

Telèfon 11655

Evolució lògica.

LES ARTS I ELS ARTISTES

L'obra del mexicà Francesc Goitia

L'optimisme a ultrança que la nostra voluntat ha après a forjar, troba avui un nou motiu de justificació. Francesc Goitia, l'artista d'obra forta, tormentada i sincera, que tots semblaven haver oblidat, torna a ésser objecte de l'admiració i de l'encoratjament que mai no haurien hagut de mancar-li. És un bon símptoma, car significa que la bona moneda ve altra vegada a entelar la corpenedora brillantor de la contrafeta i palesa el seu fals valor.

Sempre hem sortit i sortirem a la palestra per aquest modest i a la vegada gran pintor, ja que ens tocà en sort alenar-lo en l'auada de la seva obra artística, de la veritable obra, que fou aquella que inicià

ça a produir obra que tal vegada no agrada a la crítica oripellada i superficial, però que crearà sorpresa i plaer inusitats en els qui detingudament i sincerament vulguin asomar-se a la vida recòndita i desconeguda d'aquesta regió mexicana.

Acabades les seves belles pintures de l'home i del mitjà geogràfic de Teotihuacán, convinguerem amb l'artista en què dediqués les seves activitats a observar i interpretar la vida indígena en les valls de Mèxic, iniciant-les a Xochimilco, lloc en el qual la raça indígena i mestissa, d'origen asteca, presenta interessants aspectes...

Per últim, féu en diferents regions del país, i principalment a Zacatecas, la repre-

«Fatigat», apunt de Goitia

en retornar d'Europa, sense que això vulgui dir que el que allà féu no sigui de valor, car el té i gran com ho proclamen els seus treballs exposats a la pública admiració en el Museu de Barcelona des de fa més de vint anys.

En certa ocasió que necessitàvem la col·laboració d'un pintor perquè complementés per mitjà de l'expressió artística les investigacions científiques que s'havien efectuat amb referència als habitants de Teotihuacán, tinguérem la sort que ens fos presentat Goitia, que des d'aleshores va treballar amb nosaltres durant alguns anys. En l'obra de la Població de la vall de Teotihuacán vaig dir ço que segueix, a aquest respecte:

«Diversos mètodes científics a què s'ha fet referència en pàgines anteriors permetten observar, descriure: classificar més o menys defectuosament, les característiques oro-hidrogràfiques, climàtiques, geològiques, botàniques i zoològiques del sòl de la vall i de les plantes i animals que en ell es desenvolupen, així com les antropològiques, etnogràfiques, sociològiques, psicològiques, etc., dels seus habitants.

Encara que aquesta integració de característiques determinades per mitjans científics subministren ja un coneixement relativament satisfactori sobre la vida de la població i ambient que l'envolta, hi ha, no obstant, aspectes que defugen tal apreciació, car aquesta no pot ésser feta amb auxili de la ciència, sinó que solament és percebuda i expressada per mitjà de l'art en llurs diverses modalitats.

La poderosa influència que el paisatge de la vall ha exercit des de temps llunyans en la ment dels habitants no podia ésser estimada amb procediments científics com els abans al·ludits, ni amb mitjans mecànics com és la fotografia. Era necessari que un pintor, un veritable pintor, de tècnica equilibrada, d'ampla visió, d'extrema sensibilitat, i de penetrant criteri analista, visqués en la vall, pel temps que fos precis per a identificar-se sense prejudicis ni pressions amb el brillant cel blau, les muntanyes d'hostil aridesa, les terres baixes sempre verdes, els vestuts temples colonials de pomposa llegenda, les milenàries runes evocadores de drames mitològics, i les miserables cabanes de la gleba que prenen les feridores urpes de nops i magueys: per a conèixer i agermanar-se amb la vall; fent seves, encara que tan sols temporalment, les seves coses, els seus ideals, els seus dolors, els seus goigs, les seves supersticions i els seus plaers; tota la seva existència.

Així es féu. Francesc Goitia, el més sincer i el més vigorós dels pintors mexicans, visqué a Teotihuacán llargues mesades de contemplació i recolliment, fins que, identificat amb els éssers i les coses que el voltaven, sentí vibrar la seva emoció amb les mateixes palpitations que estremen aquest ambient de misteriosos contrastos i comen-

sentació pictòrica d'episodis revolucionaris. En resum, quinze o vint teles sorgiren del pinzell de Goitia, formant una col·lecció que es troba a la Secretaria d'Educació Pública, i és de les més belles i valuoses que existeixen a Mèxic.

Apart del valor de la tècnica, en la qual Goitia és mestre consumat, la seva obra pictòrica ha estat presidida per tres característiques que fan d'ella quelcom veritablement excepcional en el nostre medi. Està identificat amb la vida i els dolors del poble perquè ha viscut a vora seu amb humilitat i senzillesa; amb el cor obert a totes les palpitations de la vida dels de baix.

La seva obra manca en absolut de convencionalismes, cosa ben rara en la pintura actual; en ella tot és lleial i sincer, car la sola contemplació de les seves teles desvetlla grata emoció estètica; no hi ha necessitat de demanar-se per què pinta d'aquesta manera o de tal altra faïso ni què volgué expressar amb el color i la línia. Els seus tipus indígenes diuen, proclamen fortament la serenitat, la tristesa, la dolor i la tenaç passivitat de la raça que durant milers d'anys han anat estratificant-se i esculpien els trets d'aquests semblants de bronze i pupilles d'obsidiana.

Goitia ha estat titllat d'extravagant pel seu genuí desinterès, la qual cosa fa que sigui oportú recordar cert incident. Guanyava vuit o deu pesos, i dedicava exclusivament les seves activitats a pintar la col·lecció de tipus indígenes abans al·ludits. Coneixent les seves difícils condicions econòmiques, en representació d'un amic li proposarem que fes un retrat que li seria retribuit amb cinc-cents pesos, i va contestar que amb gust faria aquest retrat però després d'acabar els tipus indígenes que estava reproduint. «Quan serà, això?», li fou preguntat, i Goitia, el de l'incompreensible ingenuïtat, contestà: «Crec que en aquesta tasca empraré uns vint anys».

Però tot evoluciona; car en aquests darrers anys Goitia començà a mostrar-se interessat, mundanament interessat. És que de tant viure i observar els indígenes de Xochimilco, on ha viscut llargues anyades, s'ha interessat pels seus anhelos, les seves aspiracions i necessitats, s'entesta per a ajudar-los a satisfer-les com si es tractés de les seves pròpies. La projectada planificació d'aquest pintoresc poble el preocupa amb justícia, car desitja que les innovacions no desnaturalitzin el tradicional ambient artístic d'aquest verger mexicà, sinó pel contrari, coadjuvar a fer-lo ressaltar. Transcendental obra artística-social desenrotllaria Goitia a Xochimilco si se li donessin autoritat i mitjans per a portar-la a efecte!

MANUEL GAMIO

MIRADOR - Tel. 16229

Francisco Pérez Mateos

Com saben morir els artistes

La premsa de Madrid ens porta la notícia de la mort d'un altre escultor: el jove Francisco Pérez Mateos.

Hom havia sentit parlar de la sortida d'uns intel·lectuals de Madrid. Pérez Mateos, al·fereç del Batalló «Comuna de París», caigué en un dels combats d'Usera,

ferit durant un contraatac, morint poc després. Jove, llorjat diverses vegades, abandonà la seva càtedra i es llançà al combat, morint per la causa dels obrers, per la seva pròpia causa.

Entre les recompenses obtingudes posseïa el primer premi en el Concurs Nacional d'Escultura de l'any 1928, havent assistit a diverses exposicions internacionals entre elles la de Barcelona.

Francisco Pérez Mateos ha anat a fer companyia a Emiliano Barral.

Salut a la nostra Legió d'Honor!

Als tres anys de la mort de Macià

(Ve de la pàgina 1)

fiscacions d'objectes pertanyents a particulars i societats, signat per Molotov i Zinoviev, es diu que els objectes requisats o confiscats seran lliurats a les institucions que en tinguin necessitat i obligament contra pagament de l'ur import, establert per comissions especials.

Hom pot comprovar la tendència a no ferir massa la petita economia. Encara que sembli que ens apartem del tema polític que havíem encetat, el que acabem de dir ens porta precisament al solc que volíem seguir. La petita burgesia, ací, ha hagut de suportar atacs de vegades sense cap fonament. I aquesta petita burgesia, en bona part militant d'E. R. C., s'ha trobat, en part, desamparada i el propi republicanisme d'esquerra també. D'aquí aquest retorn amantat al seu gran símbol, Macià.

Els seus homes representatius, ens han recordat, en el míting commemoratiu del seu traspass, l'home, l'home just, l'home aimant de la Llibertat i la Justícia social.

Els qualificatius no poden ésser més justos. Comprenem perfectament que Macià, el Macià posterior al 14 d'abril, sigui el símbol del republicanisme d'esquerra i el seu record un gran estímul i alhora un gran reconfort. No ens reca de subratllar la ufanà del republicanisme d'esquerra. Dins el concepte social i polític de Catalunya ha estat una realitat i gosaríem a dir que continua essent-ho. Encara potser pot salvar moltes situacions. Ens enganyariem, però, si creguéssim que té assignada una missió providencial i perenne.

Anem resoltament a un més enllà. I no cometrem cap heretgia si diem que a aquest més enllà no ens hi hauria portat en Macià. Aquesta és missió del socialisme.

I quan el socialisme construeixi aquesta nova societat, un dels pilars fonamentals serà aquesta petita burgesia, transformada. Es aleshores quan es confirmaran les paraules del company Comorera al míting del Price: «Catalunya serà la primera nacionalitat ibèrica que implantarà integralment la República Socialista».

RAMON FABREGAT

— Estaràs contenta, estimada; per fi he pogut matar aquella maleïda aranya.

(Del Everybody's Weekly)

El tresor artístic català

LA SALA DEL TINELL

A les dues famoses sales gòtiques barcelonines que tothom coneix, la Sala de Llotja i la Sala del Consell dels Cent, caldrà ben aviat afegir-n'hi una altra, que ja existia, naturalment, però que ara és recobrada pel poble: la Sala del Tinell; aquesta sala, que només uns quants iniciats coneixien, era la sala de recepcions, de banquets, d'ambaixades i de cerimònies de l'antic palau dels sobirans catalans. Avui en disposa la Comissaria de Museus i és d'esperar que aviat pugui ésser visitada en la seva prístina beutat per tots els barcelonins.

Aquesta sala no és altra que l'església del convent de Santa Clara, que té una entrada pel carrer dels Comtes de Barcelona i una altra, de lateral, per la vella plaça del Rei. Després de la caiguda de Barcelona sota la pressió de les tropes de Felip V, en aquell luctuós 11 de setembre que ara cada any commemorem, hom enderrocà, com és sabut, el barri de Ribera. Les monges clarisses de Barcelona tenien el convent en aquell barri, que fou condemnat a desaparèixer per haver ofert una gran resistència durant el setge de la ciutat, i on després s'aixecà la Ciutadella, que durant més d'un segle i mig fou l'oprobri de Barcelona. Doncs bé: el 1716, la comunitat de les monges clarisses hagué d'abandonar la seva antiga estada per donar lloc a l'enderroc del convent i va assolir, com indemnització, una part del vell palau dels comtes barcelonins, on les monges s'establiren.

Installades en aquest palau, les monges habitaren la sala dels ambaixadors i la convertiren en església. Hi posaren bancs i hi installaren altars i convertiren la nau de la sala gòtica en una barreja arquitectònica de sala i corredors que la desfiguraven completament. I era tan completa la transformació que, un cop dins de l'església, ningú no hauria dit que, primitivament, allò era una sala de recepcions, una sala civil de la categoria de la Sala dels Cent del nostre Ajuntament.

***

Pompeu Fabra dóna la següent definició de la paraula «tinell»: «Moble de luxe que servia d'aparador de les vaixelles d'or i d'argent dels grans senyors i es posava generalment a les sales de recepció». La Sala del Tinell, per tant, havia rebut aquest nom del tinell, segurament luxós, que hi tenien els sobirans catalans.

Però quan les monges clarisses habilità la per a... i s'installaren en aquella part del palau comtal, la Sala del Tinell ja no era la Sala del Tinell. Ja no hi havia monarques catalans, i aquell local havia estat ocupat per l'Audiència. La Sala del Tinell es deia, aleshores, la Sala del Borboll. L'historiador Ramon N. Comes, en referir-se a l'església del convent de clarisses, escriu que aquesta sala, «avui tan quieta i tranquil·la, en altres dies fou lloc de fressa, d'anades i vingudes, per la qual cosa s'anomenà Sala del Borboll, això és, del remoreig que aixecava el xiu-xiu amb què es parlaven els curials entre ells i aquests amb llurs clients». Fabra dóna la

següent definició, en sentit figuratiu, del mot «borboll»: «Tumult, confusió, embolic, baralla». Era per tant la sala de les baralles, dels plets, de les discussions. Ramon N. Comes afegeix: «Perquè cal advertir que un cop deixà d'ésser palau reial i estada dels sobirans, fou aquesta part de l'edifici, no cedit a la Inquisició, el punt on estigué instal·lada la Reial Audiència de Catalunya, essent-ne penyora de tal establiment aquella escala sobre la qual s'obre la porta que en el seu frontó ostenta l'Escut de Catalunya i està al fons de la plaça del Rei, donant ara entrada pel costat a l'església». Mentre l'Audiència fou instal·lada al vell palau comtal, la Sala del Borboll fou destinada a despatx dels notaris reials o procuradors causídics.

***

Per ésser la denominació més antiga i més genuïnament catalana, cal donar a aquesta sala el nom de Sala del Tinell. Aquesta és la denominació que tenia durant la nostra època nacional. El ja esmentat historiador Comes, que tant va estudiar els vells indrets barcelonins, diu que és difícil de retenir en la memòria totes les importants ambaixades que foren rebudes a la Sala del Tinell i tots els actes de cort que s'hi realitzaren. Durant segles, fou la sala de les recepcions i dels banquets del poder constituït i per tant, la història d'aquesta sala en els seus dies d'esplendor està estretament lligada amb la història de Catalunya. Un episodi famós dels nostres annals és el que va immortalitzar la figura del conseller en cap Joan Fiveller. L'escena en què Joan Fiveller va presentar-se a Ferran d'Antequera com ambaixador i representant de la ciutat, exigint-li que satisfés el vegetal de la carn que els servets del rei no havien volgut pagar al mercat, en fer la compra, va tenir lloc precisament a la Sala del Tinell. L'historiador referit en parla així: «Allí es va provar l'enteresa ferma d'un veritable representant del poble, que en plena consciència del seu ministeri no tem exigir que es compleixi allò que és degut». En aquesta mateixa Sala del Tinell fou exposat el cadàver del Príncep de Viana, on rebé l'homenatge de condol del poble que tantes il·lusions havia posat en ell. Un altre episodi registra la història en aquest lloc: el xix d'aquesta sala on acabava de donar audiència, Ferran el Catòlic fou agredit i ferit al coll per un pagès del poble de Canyenas.

***

N'hi ha prou amb aquestes apuntacions per a subratllar la importància històrica de la Sala del Tinell. Quant a la seva importància artística, és indubtable. L'arquitectura gòtica civil de Catalunya, tota ella sobrietat i puresa de línies, compta, amb aquesta Sala, un bell exemplar més. I és segur que la Comissaria dels Museus sabrà donar-li una destinació adequada a la seva bellesa i a la noblesa de la seva antiguitat.

ZENON

— Tanmateix és ben empipador que tu no hagis pogut guanyar mai ni una simple medalla de bronze, quan un vulgar formatge camembert ja n'ha obtingut deu!

(Dibuix de Valeris.)

LA MÚSICA I LA RADIO

A PROPOSIT DEL CONSERVATORI NACIONAL

L'Anatomia i la Fisiologia com a base de l'ensenyament pianístic

La creació de tres noves càtedres a l'Escola Municipal de Música significa un pas important endavant cap a la dignificació indispensable de l'ensenyament musical a Catalunya.

Aquesta ampliació, que resulta ésser la conseqüència d'una felicitat iniciativa del nostre Ajuntament, justifica l'optimisme dels músics catalans en quant a la realització d'una de les seves reivindicacions més justes, esperada des de molts anys inútilment, és a dir, la creació del Conservatori Nacional de Catalunya.

Sense poder precisar encara la forma definitiva en la qual es constituirà un dia aquest gran centre de la cultura musical catalana, creiem oportú d'aportar ja en aquests moments des d'aquestes planes una sèrie de suggerències sobre diferents aspectes de l'ensenyament musical, que fins ara han estat a penes discutits a la nostra terra. Per això hem demanat la col·laboració d'una sèrie de músics especialitzats en aquestes matèries que no podran faltar entre les assignatures del Conservatori Nacional, perquè ens exposin el seu criteri i comuniquin als nostres lectors llurs experiències pedagògiques.

La tècnica de la música es presenta sota tres aspectes:

- I. Tècnica musical.
- II. Tècnica instrumental.
- III. Tècnica orgànica.

La part científica de la tècnica musical correspon al Solfeig, Teoria, Harmonia, Contrapunt, Fuga, Instrumentació, Orquestració, etc.

La part científica de la tècnica instrumental radica exclusivament en el coneixement i maneig de cada instrument.

La part científica de la tècnica orgànica està formada per l'Anatomia i la Fisiologia.

Els coneixements necessaris per a estudiar i practicar la tècnica instrumental i musical s'adquireixen en els centres d'ensenyament musical; en canvi, els coneixements per a estudiar i practicar la tècnica orgànica no es poden adquirir en cap conservatori ni en cap acadèmia de música.

Els coneixements de l'estructura i funcionament orgànics (anatomia i fisiologia), són imprescindibles en el mestratge de la tècnica pianística. Solament amb aquests coneixements el mestre podrà resoldre tots els problemes que presenta l'execució tècnica, en el teclat, de les obres pianístiques.

Si el coneixement i domini de la tècnica instrumental i musical representa una sèrie d'anys d'estudi (ben aprofitats), el coneixement de l'estructura i funcionament orgànics — en la part corresponent a la tècnica pianística — és molt més complicat.

***

Les investigacions i estudis que s'han fet de la música en tots els seus aspectes artístics i científics, tot i ésser molts i molt interessants, no tenen comparació amb les investigacions i estudis que s'han fet de l'organisme humà.

Perquè hom pugui tenir una petita idea de la complicació orgànica, direm que en cada avantbraç i mà hi accionen 38 músculs; la contracció de cada un d'ells dona un moviment diferent. Tots aquests moviments són necessaris per a la tècnica pianística.

Una altra dada interessant: les combi-

nacions de moviments simples que poden fer-se amb els deu dits de les mans, són: 3.628.800. Entenem per moviment simple, moure un dit després d'un altre. Si féssim un càlcul de les combinacions que poden fer-se amb moviments simples i complexos o dobles amb dobles, dobles amb triples, etcètera, ens donaria una quantitat enorme de milions!

Miquel Llobet

La tècnica musical, un cop coneguda, és sempre igual; la blanca sempre valdrà dues negres, la nota LA del segon espai sempre correspondrà a una mateixa determinada tecla, els acords perfectes seran sempre els mateixos, etc.; en canvi, el moviment ascendent d'un dit (per exemple) no es produirà mai d'una mateixa manera en cada individu tot i que el procés orgànic físic i mental sigui igual o molt semblant. Aquesta diversitat prové de què cada persona té la seva estructura i funcionament orgànic diferent de les altres.

Distingim i diferenciem una persona d'una altra, per la seva cara, pel seu timbre de veu, pel seu caminar..., com també distingim i diferenciem, pel so, les notes musicals. Això ens demostra que cada persona, com cada so, té les seves característiques pròpies.

Essent la tècnica pianística un resultat del funcionament orgànic físic i mental com ho és el parlar, el respirar, etc., calen uns coneixements adequats si hom vol conèixer i corregir-ne els seus defectes funcionals.

Quan experimentem una anormalitat orgànica (funcional o estructural) recorrem a les persones enteses en matèria anatòmica i fisiològica, per tal que ens elimini els obstacles que priven la normalitat de l'organisme; en canvi, quan unes mans no funcionen d'acord amb les exigències que requereix l'execució d'un passatge tècnic, es recorre al professor de piano el qual, durant els seus estudis musicals i pedagògics, no ha adquirit els coneixements necessaris per a resoldre els problemes tècnico-orgànics.

Mentre el funcionament orgànic, físic i mental d'un deixeble s'adapta perfectament als estudis pianístics, no cal que el mestre tingui coneixements d'anatomia ni de fisiologia, com tampoc es necessita el metge quan un individu està sa. Si bé és veritat que els remeis només es necessiten per atacar el mal, també és veritat que no es pot atacar el mal sense els remeis.

***

La tècnica és el millor amic — i el pitjor enemic — de l'artista, ja que gràcies a la tècnica els artistes poden demostrar llur capacitat interpretativa, i per manca de tècnica resten inconeguts del públic molts temperaments d'una veritable valor musical.

La dificultat per assolir el domini tècnico-pianístic es presenta tan bon punt el deixeble posa les mans en el teclat i pot dir-se que no acaba mai: dominada una dificultat se'n presenten de noves. L'estudi tècnic absorbeix la quasi totalitat del temps que hom empra per a estudiar el piano, privant així de dedicar-se a la part artística.

Notícies de tot el món

«UN SEGLE DE MAJOR SENTIT DE SOLIDARITAT que el nostre no comprendrà la nostra indolència, que permet, a base d'una noció increbentada i tossuda, a qualsevol monopolista de substraure permanentment al poble una obra de Rembrandt, un manuscrit de Beethoven o una bellesa de la naturalesa, de maltractar-les o, adhuc, de destruir-les.» (Walther Rathenau.)

ARTHUR HONEGGER HA ESCRIT LA PARTITURA per al film *Nitxevo*, que es veu actualment en els cinemes de París. Mentre que sobre la realització fílmica de l'obra els crítics parisencs no s'han pronunciat molt favorablement, tots estan d'acord sobre l'alt valor musical d'aquesta última obra del gran compositor suís.

ANDRÉ SCHAEFFNER, CAP DEL DEPARTAMENT D'ETNOLOGIA MUSICAL al Trocadero de París, acaba de publicar un llibre sobre els orígens dels instruments de música, que representa una introducció etnològica a la història de la música instrumental (Ed. Payot).

El seu treball es d'una gran actualitat precisament en aquests moments que es tracta per a nosaltres de donar al nostre art una nova funció dintre la realitat mateixa. Els orígens dels instruments musicals ens fan veure que tan en aqueixes èpoques llunyanes com encara avui dia entre certs pobles primitius, la música es troba estretament lligada amb l'existència quotidiana, amb tots els esdeveniments de la vida particular i pública. Impossibile doncs de renegar els punts de partida de la música que ens revela un estudi de l'evolució dels instruments. «Tant que la música dels conservatoris — observa molt justament Schaeffner — no impedeix que en certs llocs de la terra el mateix art serveixi encara a expulsar els dimonis i a superar els crims dels animals malfèrics, la diversitat dels instruments neix de la unió real de la música i la vida. Sembla, que a aquesta condició de materialitat, el nostre sentit de la música s'ampliï.»

EL COMPOSITOR I. DUNAIEVSKI i el poeta G. Lebedeff-Kumatx han estat condecorats amb l'ordre de la Bandera Roja, per haver contribuït activament a l'evolució del cinema soviètic i compost nombroses cançons, que han trobat una gran divulgació popular.

La tècnica és el verb del qual es serveix l'artista per a manifestar i divulgar el seu art. Si la paraula és deficient les idees no queden clarament exposades i per tant no tenen la deguda força convincent i divulgadora. Així mateix succeeix quan hom no domina prou un idioma: a la dificultat d'expressió se segueix la confusió del qui escolta.

Hem de posar tots els nostres esforços perquè l'estudi del piano pugui practicar-se com una assignatura més, a fi de fer un bon estol d'amants de la música, ja que coneixent la tècnica instrumental ampliaran el gaudi musical amb la comprensió de la destresa tècnica de l'executant.

Reduïts al mínim els obstacles tècnics, l'estudi del piano esdevé un goig i el qui l'estudia es converteix en un veritable propagador. Quantes vegades els pares no han volgut que els seus fills estudiessin el piano perquè ells hi havien fracassat!

Cal aportar als centres docents musicals tots els coneixements, fruit de les investigacions dels homes de ciència, que puguin ésser avantatges per a l'estudi pianístic.

Els moments actuals són propicis per a poder destruir les bases pedagògiques falses i construir-ne de veritables. D'aquestes darreres en dependrà que la nova generació catalana pugui exterioritzar tot el que racionalment porta d'artista.

JOAN MOLINARI

La senyora romàntica. — Vós sou l'heroïna domador de lleons?
El criat humil. — No, senyora; jo solament els rento les dents.

El naufrag (per ell mateix). — Llàstima que a l'illa no hi hagi ningú més que me la pugui presentar.

Què és música «selecta»?

Fa poc, s'ha donat un festival en homenatge a la música «selecta». Sense voler dubtar de les bones intencions dels artistes que hi han aportat llur entusiasme, ens sembla oportú de no deixar sense discutir un confusionisme de terminologia que, en cas de reproduir-se i d'arribar a generalitzar-se, podria tenir conseqüències nefastes per al nostre art.

Tots els nostres esforços han d'anar des d'ara endavant a una veritable popularització de totes les arts, de liquidar tota mena de diferenciació entre les masses obreres com a consumidor i productor artístic, i de donar a l'art una ampla base popular. Si la música fins ara ha estat un art «selecte», és a dir, un instrument artístic per a fer disfrutar només una petita minoria de la societat, ningú no pot tenir en aquests moments un interès en perpetuar aquest estat de coses.

Es veritat: fins ara, els noms de Bach, de Beethoven o de Stravinski no són encara del domini públic. Ja ho sabem prou que fins ara les capes dominants no han permès la massa del poble que es compenetri de la totalitat dels valors culturals, i prou sabem també les raons per aquest procediment egoista. La música, és veritat, ha estat fins ara un privilegi, una cosa selecta, i només accessible a una minoria «selecta».

La tasca dels músics, i particularment dels joves, consisteix precisament en crear nous procediments de divulgació artística, noves formes de fer música i de presentar els valors del nostre passat musical. Les velles formes de presentar música «seriosa» davant les masses populars, ja no serveixen, perquè les masses, tenint en compte la seva falta de tota preparació, no saben disfrutar d'aquests valors que no s'han creat per a ells. Una simfonia o un quartet, sigui quin sigui el valor «absolut», no es comprenen per sí mateixos si ens fem únicament en la «qualitat» de la música.

Cal donar al mateix temps a l'auditor que no està preparat una idea de la funció social que tenia aquesta música a la seva època, de la personalitat del seu autor, del sentit humà de les formes estètiques, del lloc que ocupa dintre la cultura en general i la història musical en particular.

En el programa del festival alludit han figurat, entre altres, una sèrie de composicions religioses. Aquestes obres, que són indubtablement d'un alt valor estètic, queden incomprensibles per a un públic anti-feixista, particularment en aquests moments que s'ha liquidat la supremacia i la corrupció del clergue espanyol a la nostra terra. Evidentment, la nostra realitat no treu res del seu valor històric i humà a una composició de Bach o de Cèsar Franck. Però els obrers que fins ara no saben ni història de la música ni estètica, quedaran desorientats davant l'execució d'aquestes obres que, a la seva època, han servit per a crear un ambient de fervor religiós del qual estem actualment més lluny que mai.

Els músics han de comprendre que la seva tasca és d'una gran responsabilitat i serà un dia d'una envergadura enorme. Perquè es tracta al mateix temps d'iniciar, amb nous mètodes, una gran obra educadora de divulgació dels valors musicals del passat i de crear una nova cultura musical de masses que correspongui a la nova realitat revolucionària. En aquest sentit, no s'ha fet fins ara res entre nosaltres.

La història és un capítol del passat i no ens serveix de res repetir-la. La música i els músics hauran de comptar a l'esdevenidor amb altres públics, amb altres necessitats culturals i amb una nova orientació estètica. No podem seguir executant o component com si res no hagués passat. La música selecta és una cosa passada i no tornarà, perquè la nova cultura musical haurà de començar precisament al pol oposat d'aquesta noció caduca.

OTTO MAYER

Farmacèutics

Auxiliars de Farmàcia

Treballadors de Farmàcia

No deixeu d'assistir al

GRAN MITING

que tindrà lloc demà divendres dia 22 del corrent, a les 10 de la nit, al gran Saló d'actes del C.A.D.C.I. (Rambla J. Compte, 25), on seran exposades les consignes i la posició de la U. G. T.

"Davant la col·lectivització de les farmàcies i la situació sindical del farmacèutic"

HI PRENDRAN PART:

Per la Federació Nacional d'Auxiliars de Farmàcia de la U. G. T. . . . .

Tomàs Mora
Auxiliar Farmàcia

Pels Farmacèutics i Treballadors de Farmàcia del Front de la U. G. T. . . . .

Lluís Marcó
Farmacèutic

Per la Federació Catalana de Treballadors Sanitaris U. G. T. . . . .

Josep Tosquellas
Farmacèutic

Per la Federació Catalana G. E. P. S. I. (adherida a la U. G. T.) . . . . .

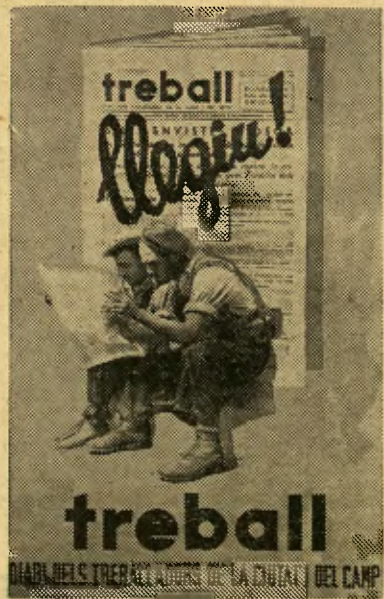
Josep Olivo
Secretari General

Pel Sindicat d'Auxiliars i Treballadors de Farmàcia de Catalunya i pel Comitè d'Enllaç U. G. T. . . . .

Severí Tarragó
Auxiliar Farmàcia

Per la Unió General de Treballadors.

Duran i Rossell
Del Secretariat General

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telèg: "Carburas"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon: 73013

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Bergà (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, Palència i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

En l'aniversari de Lenin, Luxembourg i Liebknecht

Lenin, Rosa i Karl

Els salvadors

He conegut aquests tres herois de la Revolució social de la nostra època. No tenien pas la mateixa importància històrica. Tots tres, però, havien posat llurs vides — per complet — al servei de la revolució socialista. Tots tres combatien l'oportunisme i el reformisme de la «Segona».

Tots tres prepararen, metòdicament i sistemàticament, segons el mètode marxista, la revolució de la nostra època. Tots tres caigueren en el camp de la batalla revolucionària. Tots tres viuran llarg temps — per no dir eternament, puix que, per un marxista, res no és etern, en la memòria emocional del proletariat revolucionari.

Jo considero com un honor i una felicitat haver-los tractat, tots tres, més o menys freqüentment.

He conegut Lenin a París, a començaments de segle, en el curs d'un Congrés a l'Av. de Choisy, dels emigrats revolucionaris de París. Per primer cop en la meua vida, vaig sentir un marxista parlar de la neces-

El jove Lenin mostra ja en aquest assaig de joventut les seves qualitats mestrioles: un do d'anàlisi remarcable, un esperit crític i penetrant que arriba al fons de les coses, realitat de coneixements, un agut sentit realista, una absència total d'ornaments i d'artificis d'estil, un punt de vista sobri i just i, com escrivi el mateix Martoff, el seu adversari irreductible, pocs dies abans de la seva mort, «el do literari i el pensament polític madur d'un home fet per a ésser cap de partit».

CONTRA EL SOCIALISME UTOPIC I REFORMISTA

Hom s'imagina que el leninisme és un fruit exòtic al gust d'un poble endarrerit. Res no és menys exacte. És el producte d'una evolució que tots els països capitalistes han viscut. Correspon a un moment de la revolució que els pobles occidentals encara no han depassat. Els problemes que

Creiem oportú reproduir, traduït, el notable article que, en 1935, el malaguanat escriptor francès Henri Barbusse dedicà als tres caps marxistes en ocasió de l'aniversari de llur mort. Així, tributem alhora un homenatge a ells i a Barbusse.

Hi ha aniversaris de dol que són ombres de dies de festa, ja que al mateix temps que un record representen una força i una esperança i alhora que són una recança nova aviven l'ardor i l'abrivament dels supervivents. Això ocorre, en els dies actuals, amb el triple aniversari de tres grans figures: Lenin, Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg: l'aniversari de tres L, com es diu. Han estat, amb els obrers de l'univers, els obrers d'un univers nou. Llur exemple ha traçat la gran via que hom ha de seguir per a anar honestament i per a anar triomfalment del passat a l'esdevenidor. I és per això que, per llurs morts, les dates del gener representen una noció més ampla i més radiant de la vida.

Sovint s'ha celebrat l'alta importància d'aquest aniversari i ha esclatat a la manera d'un gran senyal, en els moments més greus de la lluita social, en les vagues més puixants, en les vastes manifestacions furioses de justícia, a través de les representacions dels obrers i dels intel·lectuals, en totes les ocasions tràgiques... I és que ha aportat la més segura excitació al combat:

ROSA LUXEMBOURG

Rosa fou, segons la definició de Franz Mehring, el seu company de lluita i cofundador de l'organització revolucionària alemanya *Spartacus*, «el cervell més genial de la Internacional». La seva obra teòrica és considerable. Com a estratègia revolucionària cedí a Lenin, amb el qual, en algunes ocasions, estigué en complet desacord.

Exemple: Problema de les nacionalitats. Amb el seu cop d'ull d'àliga, Lenin féu veure de seguida que el destí de la primera revolució proletària anava lligat amb l'autonomia dels cents pobles que componen la immensa Rússia. I sostingué la tesi de la independència nacional. Rosa predicava la integritat del nostre esperit internacionalista, que per altra banda era més fort en Lenin que en Rosa. La realitat històrica i la victòria definitiva de la Revolució soviètica han donat la raó a Lenin. No podem entrar ací en el detall i ens veiem obligats a silenciar altres diferències teòriques entre Lenin i Rosa.

LA FI HEROICA DE ROSA I DE KARL

Vaig veure Rosa per últim cop el 25 de juliol del 1914, a Brussel·les, alguns dies

Karl Liebknecht.

abans de la guerra, on ella vingué per a assistir, amb Haase i d'altres delegats alemanys, a la darrera sessió del Buró Internacional. Es discutien principalment les mesures a prendre contra la guerra. El vespre del gran míting, al Teatre Reial, on Jaurès pronuncià l'últim discurs de la seva vida, Rosa es trobava al costat de Jaurès, el qual li pregà de prendre la paraula.

Afegeixo que en 1910, quan, per consell de Clara Zetkin (sobre la qual Rosa tenia una influència decisiva, així com damunt Kautski en el seu període revolucionari) vaig acceptar donar una sèrie de conferències sobre Tolstoi, vaig passar dues setmanes a casa de Clara a Dagerloch, prop de Stuttgart, on sojornava igualment Rosa. Jo col·laborava en aquesta època al seu diari polonès dirigit per Tyskko-Jogitxkes que havia conegut a Vilna en 1887, quan organitzàvem conjuntament el salvament dels supervivents de l'atemptat contra Alexandre III. (Tyskko-Jogitxkes, el company de Rosa, fou assassinat alguns dies després que Rosa.) La conversa de Rosa era tallant i instructiva en el més alt grau. Ja en aquesta època, ella atacava violentament el seu vell amic Karl Kautski, i aprovà la meua definició de l'oportunist: «La realització d'un part infinitament petit del socialisme, en un espai igualment infinitament petit, en un període de temps infinitament llarg».

Durant l'any 1919 tingué lloc, a Berna, la primera conferència internacional després de la vergonya de la guerra. Vaig assistir a un sopar en el qual E. Bernstein contà alguns detalls de l'assassinat de Rosa i de Karl.

El proletariat no ho oblidarà pas.

CHARLES RAPPOPORT

una ensenyança magníficament pura. Es la veu dels grans estratèges i dels soldats de l'alliberació dels explotats i dels oprimits que es fa sentir i s'incorpora a les masses.

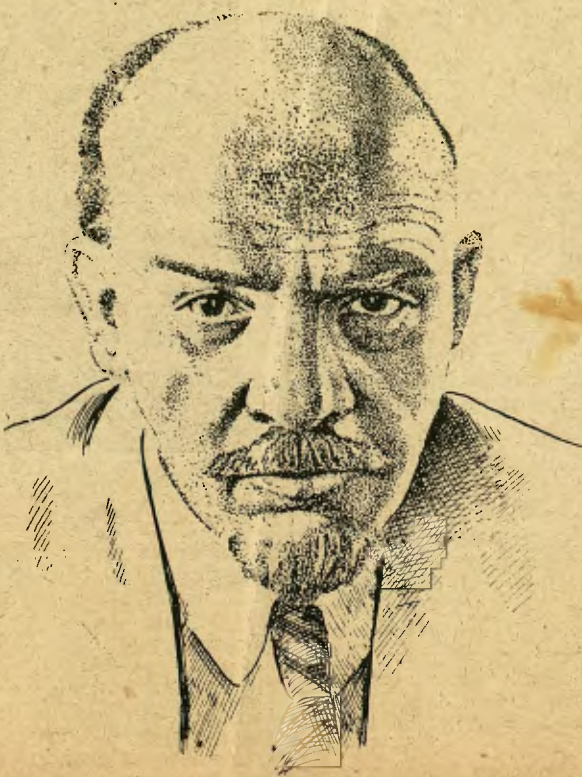
***

En l'any 1935 que s'obre, per a la major part del vell món, sota sinistres auspicis, els treballadors manuals i intel·lectuals que saben que són més amenaçats que mai per aquest flagell de la guerra, en la qual naufraguen totes les grans conquestes humanes, es recordaran, un cop més, punt per punt, tesi per tesi, el que els han dit els grans morts, que es mantenen vius entre nosaltres, sobre la manera convenient de menar la lluita contra la guerra.

Un cop més, i amb una clarividència més acusada que mai, els explotats i els oprimits coneixeran sobre el terreny les contradiccions i les mentides dels governs capitalistes que invoquen, plorosa, la crisi general i la necessitat de fer economies; que

Hom no es pot privar d'assimilar els grans somnis de Lenin. Hi hagué el seu gran somni d'electricificació, d'industrialització, que s'expressà en el moment en el qual molts d'homes superiors — aquests petits homes superiors que pullulen pel món — proclamaren que era una utopia. Va anar de poc que no diguessin: una broma. Tal ha estat, per exemple, l'opinió de H. G. Wells, especialista de les utopies... Hi ha hagut, però, en realitat, en l'espai, l'electricificació i la industrialització, i el gran home i el petit home han reprès llurs places respectives.

Encara hi ha molts utopistes: són els qui no comprenen les lleis fonamentals de la història, són els qui es nodreixen de les esperances místiques en els cops de la varietat màgica, en el si d'una societat manegada pel capitalisme. I aquests no són pas solament aquells que esperen que les contradiccions i les absurditats orgàniques es resolguin totes soies, i que l'edat d'or

Lenin.

sitat de preparar la insurrecció armada contra el tsarisme. Era una heretgia per un socialdemòcrata de la «Segona».

Rosa Luxemburg, la «Rosa Vermella», com se l'anomenava familiarment en els rengles de la socialdemocràcia, fou morta violentament atacada per camarades del partit, pels «pontífexs» o els «bonzes», per no conformar-se, com no s'hi conformà Lenin, amb aquesta tradició de la socialdemocràcia que tenia por de causar por.

Jo vaig assistir al Congrés de Mannheim, el 1906, si no m'equivoco, a l'escena que vaig a explicar. Rosa puja a la tribuna per a glorificar la vaga general revolucionària russa del 1905 que havia donat el primer cop decisiu al tsarisme. També ella, com Lenin a París, parlava, en termes directes i clars, de la revolució armada (i no en el sentit metafòric d'una transformació de principi). Immediatament, el cap de la dreta, el fogós David, el compare Morel alemany, es llança cap a la tribuna i crida: «L'orador vol col·locar el proletariat alemany com a blanc de la metralla!» Aquest mateix David jugà el paper de Goliat militarista, com a ministre, durant la carnificeria dels 1914-1918, en la qual milions de proletaris de tots els països serviren de veritables blancs als centenars de milers de metralladors capitalistes.

La mateixa situació és la de Karl Liebknecht. Cada cop que Karl pujava a la tribuna en un *Parteitag* (Congrés de partit) per tal de denunciar l'imperialisme i el militarisme i exigir no solament atrotinades declaracions verbals, sinó l'acció concreta contra la guerra, els «vells» arronçaven les espardilles, donant-li a entendre que si no li tallaven la paraula i l'engegaven era per respecte al seu pare, el «vell» Wilhelm Liebknecht, un dels fundadors, amb Bebel, de la socialdemocràcia.

Lenin és el cap i l'artesa de la més gran revolució de tots els temps. Per a arribar-hi, li calgué combatre, àdhuc, als seus més propers camarades i amics. Bo i declarant, com tot marxista, com els mateixos Marx i Engels, «que hom no fa una revolució no importa on i no importa quan» (vegi's *Coses socials de Rússia*), Lenin sabé endevinar el moment psicològic — i històric — en el qual havia sonat l'hora de la Revolució. El declarà, amb Marx: «La Revolució és un art». I ell el coneixia a la perfecció, aquest art «difícil».

L'OBRA TEÒRICA DE LENIN

Tinc al davant 30 volums de les obres completes de Lenin-Ulianof, publicats en rus per l'Institut Lenin. És una veritable enciclopèdia comunista, un monument teòric i una guia pràctica de primer ordre, un instrument indispensable per a aquells qui, entre els nostres adversaris, es volen fer càrrec del moviment social i revolucionari de la nostra època.

«ELS AMICS DEL POBLE»

Volem analitzar el primer treball teòric de Lenin: *Els amics del poble*. (El títol complet és *Què són els amics del poble? Com combaten els socialdemòcrates*.) Fou escrit en 1894 — Lenin tenia llavors vint-i-quatre anys —; fou imprès d'una manera primitiva, i caigué en mans de la policia; no es tornà a imprimir sinó amb les seves obres completes, al cap de trenta anys.

agitaven la joventut del cap de la Revolució russa i, per tant, de la revolució mundial, encara avui dia esperen llur solució definitiva. Aquests problemes són: Primer. L'evolució capitalista constitueix una llei universal que sotmet sota el seu jou tots els pobles i tots els continents? Segon. La intervenció de la voluntat humana, heroica i col·lectiva, pot canviar el curs dels esdeveniments? Tercer. Evolució legal o reformista o revolució violenta proletària? Quart. Quin és el millor mètode d'interpretació o d'explicació de la història? Idealisme individualista o materialisme històric?

Aquests són els problemes que Lenin tracta en la seva obra *Els amics del poble*. I els tracta no en fred, com un doctrinari incolor i anèmic, sinó combatent, com un home d'acció, com un revolucionari que trenca els idols, com un iconoclasta despistat.

La Rússia del 1894 — l'any de la naixença d'*Els amics del poble* — marcava un canvi cap a l'epopeia revolucionària russa. El moviment dels intel·lectuals dels anys 1870-1880 «envers el poble», envers els pagesos incultes, havia estat esclafat per la mà de ferro del tsarisme en plena puixança. La generació terrorista, heroica si es vol, dels anys 1880-1890 fou exterminada per la salvatge repressió d'un tsarisme trontollant, però encara test.

La crida marxista al proletariat retronà llavors. Es tractava de desbrossar el terreny per a una nova falange revolucionària manejant les armes esmolades de la propaganda en el desert de les campanyes cegues i sordes i de les bombes llançades contra els trens imperials i els dels alts funcionaris del tsar. I per això, calia batre fins a les arrels el socialisme utòpic rus, esfondrar els prejudicis d'una Rússia que es dirigia envers el socialisme per la via de comunitat primitiva («mir») sota l'alta direcció dels heroics intel·lectuals encarregats, per llur acció evolucionista, de portar a la «Santa Rússia» agrícola i «socialista de naixença» l'etapa de l'innoble capitalisme occidental.

Els idols de la joventut revolucionària foren Nicolas, Mèikailovski, Krivenko, W. W. Nicolas-On (el traductor de Karl Marx), sense parlar de Bakunin i de P. Kropotkin. Es llegia molt, a Rússia, *El capital*, de Marx. Es a Rússia on ha aparegut la primera traducció d'*El capital* (1872). No obstant, no es penetrava la filosofia materialista que ignora els individus-herois i no coneix sinó les classes. Hom demanava despectivament: «On és el gran llibre, el tractat que exposa la filosofia marxista capgirant totes les concepcions històriques tradicionals, fent sortir la història de cop dels cervells de les Minerves que ens guien?».

A això Lenin respongué: «No heu llegit, doncs, ni el *Manifest dels Comunistes*, que fonamenta la teoria de la lluita de classes, ni la *Misèria de la Filosofia*, que redueix a no-res l'economia petit-burguesa, ni *El Capital*, que és una aplicació grandiosa del mètode marxista al període de la història més important: el període capitalista?».

En tota la seva obra ulterior Lenin desenvolupa i aprofundeix les idees fonamentals de Marx i d'Engels aplicant-les, amb clars noves, a les condicions de la Rússia eminentment agrària i al període de l'època imperialista. Formula l'estratègia revolucionària, combat l'oportunisme, el reformisme, el «ministerialisme» i el social-patriotisme de la «Segona», funda contra d'ella la III Internacional comunista (1919) i assegurà la victòria de la primera Gran Revolució Socialista.

RICÍ "GOLOSO" PURGANT DELICIOS

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 11 Telèfon 14655

CASA REÑE COPIES a màquina

CIRCULARS amb multicopista a preus reduïdíssims

MONT-SIÓ, 18, pral. - Telèf. 18053